

ELŐFIZETES

IRÁNYTARTÁS

Egyr. évi . . . 25.— korona.
Fél évi . . . 12.— korona.
Negyed évi . . . 6.— korona.
Egy hónap . . . 2.— korona.

VEDEKÉN

Egyr. évi . . . 25.— korona.
Fél évi . . . 12.— korona.
Negyed évi . . . 6.— korona.
Egy hónap . . . 2.— korona.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, augusztus 29.

Ez a mi háborunk!

... És éjjel kilenc órakor új tűz-
zek villantak meg az erdélyi Kárpá-
tok mögött. Szövetségesünkől új el-
lenségünk támadt, hogy pusztává ta-
rolja a fenyveserdőket, lakatlanná te-
gye a dolgos falvakat és csöndes
harangszó helyett sirás és jajgatás
szavával verje fel a békét sóvárgók
nyugalmát. Orvul támadt ránk;
szövetségesünknek hittük és ime új
ellenség lett belőle.

Dehogyan is új ellenség! Régibb a
réginél, álnokabb a legálnokabbnál,
hítségesebb és elvetemültebb a töb-
bieknél!

Ez az ellenségünk: a mi ellensé-
günk! Nem érezték-e minden lépé-
seteknél, hogy utánatok sompolyog
egy gonosz árnyék? hogy hátatok
mögött leselkedve néz egy gyűlölet-
től szikrázó szempár? hogy álmotok
fölött gyilkos kéz vár arra, hogy hit-
vány lórét becsületes szívetekbe
dőlje?

A világ minden táján annyi ellen-
ség ellen harcolunk: de igazi hábo-
runk csak ez lesz, a legutolsó ellen-
ségünk: Románia ellen! Az angol
és a francia a német ellensége, Orosz-
ország Konstantinápoly birtokára vá-
gyik, Olaszországnak Ausztriával van
leszámolni valója, sőt Szerbiát és
Montenegrót is a „svábák“ elleni gyű-
lölet vezette: csak Romániát nem ve-
zei más, mint feneketlen gyűlölete
minden ellen, ami magyar! Ausztriá-
val és Németországgal csak azért ke-
veredik harcra, mert kénytelen vele,
de dülnének minden mértéktelenség-
vel, szíve szerint, fordul ellenünk,
akik tőle soha semmit nem akartunk
és kívántunk.

Legyen hát úgy, ahogy ez a per-
fid és rosszakaratu szomszéd akarta!
A tüzek kigyulnak az erdélyi Kárpá-
tok gerincei mögött: eloltani többé
könnyen azokat nem lehet. A vörös-
toronyi szorosban és Brassótól dél-
nyugatra a hadüzenet pillanatában el-
dördültek az első puska lövések és az
első román hadvezérek megtört tényű
szemeiből örök vád tekint a bukaresti
hítségesek felé.

Mi nem kívántuk ezt a háborút,
de — most már akarjuk. Történjék
meg hát a magyarság és a román-
ság között a végső leszámolás. Bá-
tor szívvel, edzett karral megyünk
ellenük az Isten nevében. Valjek hat
pusztasággá a dus mezőjű román ka-
naan; teljenek meg román verrel a
Dunába szelődő ezüstszínű patakok;

omoljanak össze virágzó városok ta-
lai; gyuljanak ki a falvak galamb-
ducos házai; gránátok sikoltsanak a
remegve összebujó emberek fölött,
kiknek ne legyen elég könnyük,
hogy a mai napot megsirassák...
Mert a Rákócziak aranyát, a Betle-
nek ezüstjét, Erdély bányáinak dus

kincseit csak az utolsó magyarnak
a holttestemén keresztül vehetik bir-
tokukba. Addig csak úgy jöhetnek
át Erdély bércein, amint Hófer első
jelentése mondja róluk: „Az első ro-
mán foglyokat beszállítottuk!“...
(...)

Románia orvtámadása.

(Harcol a vöröstoronyi szorosnál és Brassótól délnyugatra. — Beszállit-
tottuk az első román foglyokat.)

Budapest, augusztus 28. (Hivatalos.) A főhadiszállásról
jelentik:

Keleti harctér:

Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg harcvonala:

Magyarország délkeleti és keleti határbástyáin tegnap este
új ellenségünk, Románia orvul támadva, határőrseinkkel az
első lövéseket váltotta. A vöröstoronyi szorosnál és a Brassó-
tól délnyugatra és délre fekvő szorosokon ma reggel mindkét
részről harcra keveredtek az előcsapatok és katonáink be-
szállították az első román hadifoglyokat. Hófer altábornagy, a
vezérkari főnök helyettese.

Németország hadüzenete Romániának.

Hitlerrel tudósítás.

Berlin. A Wolff ügynökség jelent: Mintán Románia,
Ausztria-Magyarországgal és Németországgal kötött szerződés-
nek gyalázatos megszegésével szövetséges társainknak tegnap
megüzente a háborút, a bukaresti császári követ utasítást ka-
pott, hogy utlevelét kikérje és a román kormányának kijelentse,
hogy most már Németország is hadiállapotban lévőnek tekinti
magát Romániával.

Románia vérdíja.

Hitlerrel tudósítás.

Bukarest. Bratianu minisztereinek a koronatanácsban közölte a né-
gyes szövetséggel kötött megállapodást. E megállapodás szerint az entente
Romániának biztosította Erdélyt, a délvidék románlakta részeit, Bukovinát
Csernovicccal és a Ruscuk-Várna közötti területet még akkor is, ha Ro-
mánia ezeket fegyverrel nem lenne képes meghódítani. A Duna fronton ope-
ráló román-országi csapatok román főparancsnokság alatt működik.

Orosz csapatok a Dobrudzsában.

Hitlerrel tudósítás.

Bukarest. A bukaresti német nagykövetet Buschet már vasárnap
értesítették, hogy az orosz csapatok Dobrudzsában állanak.

Románia háborúja tábornokok becsvágya.

Bukarest. Carp Péter a Moldova szombati számában vezércikket is,
melyben kifejti, hogy a román hadsereg néhány tábornoka hiúságból és
becsvágyból belesodorja Romániát az elkerülhetetlen katasztrófába. A
szenvedélyeknek a legemberfelettebb erővel sem lehet gátat vetni.

„Viszontlátásra egy moszlvai kávéházban.”

(Károly román trónörökös és Take Jonescu nyilatkozatai Aradon.)

Aradi Közlöny tudósítása szerint.

A mai nevezetes napon, amikor keserűség és csalódottság folytatja az ember torkát, amikor érzik, hogy ismét egy szövetséges csapott be bennünket, önként észbe jut az embernek egy jelenet, amely csak rövid két esztendőre játszódtott le itt Aradon és hirtelen egyenesen igazolomra és lába az aradiakat. Akkor is hint voltunk az utcákon, akkor is egy román esemény hozott bennünket mámorba. Nem szégyellük bevallani, naivak voltunk és őszintén lekecsedtünk azon, hogy Románia jövőbeli uralkodója, az akkor még presumptív trónörökös mellőzött autóbilon átkozni Aradon és a Fehér Keresztben megphérgelni. A szép aradi magyar asszonyok egyúttal lobogtatták kendőiket a szép román nőkkel, a fiatal porosz kinszésti herceg felé, akikben őszinte barátságunkat láttuk.

Cigányzene, éneklés és szelíd székfoglaló adta a herceget utjában mindenütt és nem győzött esodázkodásának, elragadtatásának kifejezését adni a vele érintkezett urak előtt. Akkor ezt láttuk, hogy jól vagyunk informálva és tény az, amit a herceg aradi látogatását megelőzőleg egy pár nappal előbb, Take Jonescu mondott Aradon két román politikusnak, akikkel beszéltem. Augusztus 7-én volt Aradon a 10-én volt szerencsénk Károly herceggel. Londonból jött Párison át és Aradon érte őt Bratianu miniszterelnök sürgőnye, a mely Sinajába hívta a koronatanácsra. A sürgönyben bő információ volt és ennek alapján a következő kijelentéseket tette Jonescu az Aradi Közlöny akkori tudósítása szerint.

— Azért jöttem olyan türeményes gyorsasággal, hogy kellő időben hazatérhessen. Ausztria-Magyarországon minden akadály nélkül folytatbattam utamat, mert Berchtold külügyminiszter a párisi követtel olyan utlevelet állított ki nekem, amely előtt minden szorompó kinyílik. Romániában azt tervezik, — ezt én is helyestem — hogy a mostani kormány lemond és az összes pártok vezéreiből álló koalíciós minisztérium vezeti az ügyeket. Bratianu mostani kormányelnök megmarad miniszterelnökként, mert benne a legtovább ellenzék is megbízik. Jorga vezetése alatt működő tulajdonos konzervatív pártunk csak két tagja nem helveselte a megoldást, de az ő szavuk nem lehet döntő ilyen fontos kérdésben. Ugy tudom, hogy minden párt helyesli ezt a megoldást, hogy ne a mostani kormány, hanem a pártokból alakult minisztérium viselje a felelősséget a nemzet előtt ezekért a förtéklmi eseményekért. Romániának a monarchia mellett a helye.

Igy beszélt a előbbi tavaszi politikai és diplomata, aki homlokégyenest ellenkezően eszelekedett az elszakított két esztendő alatt mindezzel, mint amit ez a kifejtetés tartalmaz. Tudjuk, hogy már ama nevezetes koronatanácsban, amelyen az elhunyt Károly király elnökölt, ő és Filipescu ellenünk izgattak. Azt azonban nem hittük, hogy rövid két esztendő alatt így halomra dől minden, ami az akkori presumptív trónörökösnek egy kedves, majd később egy komoly nyilatkozatából reménnyel szökött felénk. A herceg Németországból jövet beszélt az aradi uraknak — Grein Nándor főkapitány a balján állt az ebédnél — a nagy-szerű Németországról és a csodálatos román hadseregéről, a nemzeti haragszurocspról.

— Azt hiszem — mondta a herceg — ha most le kellene szerelni a német hadseregnek, komoly belső villongások következnenek, annyira át van halva minden ember a háború fontosságától és oly határt nem ismerő a lekecsédésük.

En őszintén örülök, hogy egy ilyen hadsereggel együtt működhetik majd a román hadsereg.

Es igazán örülök, hogy ezt a gyönyörű Magyarországot megismerhettem és hogy végre a magyar és a román nép megértette egymást. A bekövetkezendő események meg fogják mutatni a román hadsereg erejét és készségét.

A herceg az ebédnél — mint ezt olyanok elmondták, akiknek alkalmuk volt megfigyelni — külpolitikai kérdésekben teljesen zárkózottnak mutatkozott, de annál szívesebben beszélgetett minden egyébéről. Jókedvűen hallgatta meg a magyar tiszteket, érdeklődött minden iránt és szőke fejével, erős poroszos beszédével inkább ifjú porosz gárdatisztnak hihette volna az ismeretlen, mint Románia jövőbeli uralkodójának. A tisztek valóságos elragadtatással beszéltek a fiatal királyi hercegről, aki az ebéd végén így bucsuzott el a társaságban volt honvédhuszártisztektől:

— Remélem még találkoznak uraim. Viszontlátásra egy moszlvai kávéházban!

Két év múltán, mi lett abból a randevuból?

Viszavert erős orosz és olasz támadások.

Budapest, augusztus 28. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Keleti hadszíntér:

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregének harcvonala:

A Kárpátokban a Kukul-hegység-től északnyugatra az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertünk egy orosz támadást. Máriapoltól északra is teljes balsikerrrel végződött az oroszoknak egy tegnap este végrehajtott előretörése. Mindenütt visszavertük, részben ellentámadással és sok oroszot fogtunk el.

Hindenburg vezértábornagy hadseregének harcvonala:

Terstyánszky vezérezredes hadserege egy orosz támadási kísérletet hiusított meg. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Olasz hadszíntér:

Tegnap újra heves harc folyt, miután az ellenségnek egy támadása már tüzéségünk tüzeiben meghiusult. Este egy olasz osztag erős tüzéség támogatásával behatolt a hegycsúcson

lévő állásunkba. Ma reggel, ellentámadásunk újra kitörte az ellenséget. A tengeremelléki harcvonalon, a Monte San-Michele és Novavas vidéke az olasz tüzéség élénk tüze alatt állott.

Délikeleti hadszíntér:

A cs. és kir. haderőnél nincs nevezetesebb esemény. Höfer attábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Meghiúsult angol erőfeszítés

Bukovinában visszavert orosz támadások.

Berlin, augusztus 28. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelentik:

Nyugati hadszíntér:

A Somme területén nyugati ellenségeink este és éjjel jelentékeny erők harcbevetése mellett, bőséges tüzéségi előkészítés után utólag erőfeszítéseket tettek, hogy vonalainkat a folyótól északra áttörjék a Thiepval Mouquet major és Delville erdő Ginchy arcvonala ellen több ízben az angolok, a Maurepas és Clairv közti állásunk ellen a franciák intéztek rohamot. A támadások részben közelharc után, részben ellentámadásunk folytán meghiusultak. Mouquet majortól délnyugatra és a delvillei erdőben kis árokreszekben még folyik a harc. A nyugati arcvonala több részén, az esti órákban a labassei csatorna mindkét oldalán és a Maas keleti partján folyt élénk tüzéségi tevékenységtől eltekintve, nem volt lényeges esemény.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg vezértábornagy harcvonala:

Lennewadennél egy járőrvállalkozás két tiszt és harminchét főnyi legénység foglyul ejtését eredményezte. Surniuchy-tól északkeletre a lucki ivben osztrák-magyar csapatok orosz osztagok támadásait visszaverték.

Károly főherceg lovassági tábornok harcvonala:

A Dnyesztertől északra este telemes orosz erők támadtak. Az ellenségnek kezdetben Deljovnál elért sikereit éjjeli ellentámadásunkkal teljesen kiegyenlítettük; odább északra Fouslobbahi és Zawalow között támadó orosz csapatok zárótüzünk hatására alatt nem tudtak rohamállásaikból kifejlődni. A Kárpátokban az oroszok a Kukultól északnyugatra levő hegygerinc és Stary-Wyczina ellen intézett előretöréseit visszavertük, Erdély határán román foglyokat szállítottak be.

Balkán hadszíntér:

A Moglena arcvonala a bolgárok elfoglalták a Zborskotól délre emelkedő magaslatokat. A Tscheganska Planinán szerb ellentámadások meghiusultak. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Mangra Vazul a romániai háborúról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mangra Vazul az új érsekmetropolisz tegnap Aradra érkezett és a mai napot aradi ismerősei körében töltötte. Természetesen meglátogatta Papp L. János aradi püspököt is, akinek ma délután vendége volt. Excellenciája kegyes volt fogadni az Aradi Közlöny munkatársát, akinek a következő kijelentéseket tette:

— Az én elvem mindig az volt: előre az egyenes uton. A hátrálást én nem ismerem. Vallottam és valom, hogy a magyarok és románok egymásra vannak utalva és a közös megértés, kölcsönös bizalom egy szebb jövőnek legerősebb záloga. Románia a monarchiának hadat üzent s mi valamennyien Romániát most már ellenségünknek tekintjük. A magyarországi románok nem akarják magukat sem meghódítani, sem felszabadítani. A magyar király jogára alatt élünk e hazában századokon át s mi a magyar testvérekkel élünk és halunk. **Meg vagyunk róla győződve, hogy a mai nappal minden más politika megszűnt s nincs e hazában román, aki a hadüzenet után az önmagyar-sággal egynek ne érezné magát.** Főcélom természetesen most a magyar-román háború ideje alatt a kölcsönös bizalmat istápolni és fenntartani s minden erőmmel rajta leszek, hogy a legcsékélyebb félreértés se zavarja meg az összelátást és ne gyengítse meg az ebben rejlő erőt. Ha esetleg szükség lesz az alaptala-

nul gyanúsítottakat, kik ártatlanul kerültek kellemetlen helyzetbe, főpásztori feladatomhoz híven, védelmembe fogom venni, de természetesen átérzve a helyzet abszolút komolyságát, ez ügyben teendő lépéseimet a legnagyobb alaposággal fogom mérlegelni, mindenkor és mindenekelőtt a magyar állam nagy érdekeinek védelmét tartva szemem előtt.

Arra a kérdésre, hogy mikor foglalta el méltóságát, a következő feleletet nyújtotta:

— Mindenekelőtt szükséges, hogy Oficiálisé jóváhagyja a választásomat, amely választás eredménye is bizonyítja, hogy a magyarországi románok gondolkodásmódja az utóbbi időben érvendős változáson ment át. A jóváhagyás után le kell tennem az esküt Oficiálisé kezébe, azután megkezdöm a beiktatás és csak azután foglalom el az érsekmetropolitai állást. Hogy kiket veszek magam mellé munkatársakul, személyileg még nem tudom megnevezni; kijelentem azonban, hogy legelőszörban a fiatal, művelt és haladó gondolkodású egyéneket igyekezem meg nyerni, akik meg tudják érteni az idők szavát. Munkatársaim táborának átnevezése természetesen csak fokozatosan fog megtörténni.

Excellenciája végül kijelentette, hogy nagyváradi utódját illetőleg még biztos információ sincsenek. A nagyváradi püspöki helynöki állás betöltésére egy év előtt aligba került sor. Mangra Vazul valószínűleg csak holnap utazik vissza a fővárosba.

ahat is. A községet két új divízióval erősítette, amelyek lovassági csapatok kaptak. A román hadsereg legveszélyesebb pontja a municiósellátás volt. Ha hinni lehet a katonai körök állításának, akkor a világháború folyamán olyan intézkedések lettek, hogy a román hadsereg maga gondoskodhatik a szükséges hadianyagról. A minapi dűltesi hadfelzárkózó gyár katasztrófája, valamint a korábbi kotrocsenői gyárban történt robbanás mutatja, hogy Romániának már vannak muniógyárai.

Jubilál a király orvosa.

(Kerzi dr. hetvenöt éves.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécsből jelentik: Kerzi dr., a király házi-orvosa, ezen a héten ünnepi hetvenötödik születésnapját, illetőleg ünnepelné, ha ismert szerénysége nem tiltakoznék minden ováció ellen. Ausztria és Magyarország népe is látszólag tekint ez alkalommal az egy orvos felé, mert hiszen évtizedek óta ő gondozza az uralkodó egészségét és ezzel kiérdemelte a monarchia mindkét államában a tisztelést. Kerzi dr. még azelőtt öt esztendővel friss erőben volt, úgy hogy amikor a hetvenedik évét betöltötte, a király azt mondotta róla lehelben: — Csodálatos, hogy milyen fiatal látszik ünnepelnünk ma.

Kerzi doktor a pardubicei kórházban. Wiszkában született, ahol édesapja kigarda volt. Szülei azt szerették volna, hogy a pap pályára lépjen. Igen szegényes körülmények között végzte el Bécsben az orvosi egyetemet, ahol, 1870-ben kapta meg doktori diplomáját. A hadseregben teljesített szolgálatot és mint kiváló operatort ismerték. Negyvenegy esztendővel ezelőtt lépett udvari orvosállásba. Egy időben néhai Erzsébet királyné kísérője volt utazásai közben. Amikor Wiederhofer báró meghalt, a király Kerzi doktort nevezte ki házi-orvosává. Az udvari körökben munkáját szeretik, mert kelemény társaság, úgy, hogy sok diplomata tanulhatna tőle. Rendkívül szűkszavúvá vált azután azonban, ha felmerül páciense nem jól érte magát. Egy ilyen alkalommal valaki megkérdezte tőle:

— Excellenciám uram, igaz-e, hogy Oficiálisé rosszul érzi magát?

— Most jövök a vadászatról, — csak annyi volt a válasz.

Tömeges kitüntetés díszíti Kerzi doktor mellét. A király háziállata bizalommal viselkedik iránta és minden tanácsát megfogadja. Természetesen annak a tanácsnak a megfogadása sokott Oficiálisének legrosszabbul esni, amely rossz idő esetén a vadászatról való lemondást ajánlja neki.

Aradiak hadiadója. Az aradiak hadiadójának kivételét ma folytatta a kivett bizottság. Az adókvetés ma már gyorsabb tempóban folyt, annál is inkább, mert az adókvétást szünetelték elakarlak végezni, azután pedig mindjárt a megyei adókat kezdik tárgyalni. Ma a következők hadiadóját vetették ki: Rubel Lázár, Singer Izrael, Seidner Frigyes dr., Steiner Jakab, Steiner Ferenc, Steiner József, Schwarz Adolf, Schwarz Herman, Szabó Albert, Szalay Antal és Szathmáry Mihály hadiadóját a bizottság redukálta, Schreier Viktor és Reusz Mór hadiadóját abban az esetben állapította meg a bizottság, melyet a pénzügyigazgatóság javasolt. Rajka Lukács, Spitzler Rudolf, Scheiber Lajos, Schor Lajos, Schwarz János és Szalay Károly kiharadtak a hadiadózók közül.

Románia háborús készülődései.

A román hadsereg.

Aradi tudósítójától telefonjeleken.

Brazov. Hogy Románia már régóta készült az ellentek viselő háborúra, ezt több tény bizonyítja. Míg az oroszok Réninél egy ötkilométeres rakodópartot építettek, addig a román kormány kecselénél a Dobrudzsában, a Duna jobbpartján szintén rakodópartot épített. A két rakodópartnak egy időben való épített, már az oroszok és románok közötti működésére volt. A két kikötőhely között összeköttetést létesítettek és már akkor Tulcea lakossága körében elterjedt a hír, hogy az oroszok kikötő fog az oroszoknak partraszálló hely gyanánt szolgálni, ha Bulgáriát megtámadják. Azt a hírt, hogy a kikötőt csak a szára építették, hogy az orosz hadsereg átvonulását a Dobrudzsán megkönnyítsék, megerősítette az is, hogy a Réninél szállított orosz pontonokkal partraszálló gyakorlatokat végeztek Isacóban.

Napoknál ezelőtt a következő táboros intézkedések történtek Romániában:

1. Egész Romániában összeírták az automobilonkat és besorozták a sofőröket.

2. A magasabb parancsnoki állásokban sok áthelyezés történt.

3. Hogy az aratást gyorsan befejezzék, igen sok katonát szabadságoltak.

4. Azt az 500 vagon petrolumot, benzint és sőt, melyet a bolgárok megvásároltak, a román kormány lefoglalta.

5. A belügyminisztérium szigorú rendeletet bocsátott ki a csempészek ellen.

6. A Galicában szállításra készen állott 2000 vagon kukoricát lefoglalták, hogy kiesszák a szükségét szenvedő lakosság között.

7. A kivitteli bizottság amaz ürügy alatt, hogy a legutóbbi időben nagy szárazság és sok jégeső volt, jelentékenyen megszorította a kivittelt.

Románia teljesen átnevezte, kiegészítette és modernizálta hadseregét. Erre való a következő bukaresti jelentésünk:

Bucarest tábornok, a hadügyminisztérium államtitkára, aki tulajdonképpen vezeti a hadügyminisztériumot, mert Bratianu miniszterelnök-hadügyminiszter nem ért a katonai dolgokhoz, a világháború folyamán különös súlyt vetett a román nehéz tüzérségi park megerősítésére. Ebből a fegyvernemből csak egy tüzérségi ezred állt és ezért még inkább nehéz tüzérségi ezredet alakított, amelyből három most van kiképzés alatt. A tábori tüzérséget öt ezreddel egészítette egész ezredké. A fől helyi tüzérségből egész ezredet csináltak és a régi ágyukat átalakították gyorstűzűvé. A gyorstűzű géppuskák számát 85.000 től 119.000 főre emelte föl, azonkívül a tartalékos tüzérséget egész ezredkére változtatta át. Ezenkívül egy új vadászrepülő-

Szerződésünk Romániával.

— Ferenc József és Károly király megállapodása. — Véd- és dac-szövetségünk a hitszegő állammal. —

— Az Aradi Közlöny kiküldött tudósítójától. —

Tieza István gróf miniszterelnök a magyar képviselőház legutóbb tartott ülésén többször a legnagyobb natározottsággal jelentette ki, hogy a monarchia és Romania viszonyát egymás közt és kívülük álló hatalmakhoz szövetséges szerződés szabályozza. A magyar miniszterelnök becsületes lelkevel a legutolsó pillanatig összetérhetetlen volt az a gondolat, hogy Románia, amelynek királya aláírta azt a kötelező ígéretet, hogy az esetre, ha Oroszországgal háborúba keveredhetnénk, mellénk áll, széttephesse azt a nevezetes államokiratot, amelynek erejét napok becsülete garantálja. Nem így történt. Románia alnok szövetségesnek bizonyult, orvul megtámadott bennünket.

Ennek a gáztettnek történelmi nevezetességi és jelentőségű dokumentumát a legilletékesebb forrás az Aradi Közlöny rendelkezésére bocsátotta, hogy itt, ahol békességben élünk a magyar románsággal, lássák azt a végtelen perfidiát, azt a bosszuért kiáltó erkölcstelenséget, amelyet a központi hatalmak zsirijából meggazdagodott Románia produkált. Az Aradi Közlöny hasábjait természetesen szívesen bocsátja rendelkezésére, hogy a történelem számára megörökíthesse azt a szövetséges szerződést, amelyet 1890-ban Bécsben Ferenc József király és Heymerle hadügyminiszter, Bukarestben pedig Károly király és Boelescu hadügyminiszter írtak alá. A szerződés negyven esztendőre véd és dacsövetséget létesített a monarchia és Romania között, a monarchia annak minden egyes megállapodását betartotta, ellenben Románia rutul megszegte. A szerződés, amelyet az egész magyar sajtóban egyedül az Aradi Közlöny bocsát a nyilvánosság elé, nyolc pontja a következő:

1. A szerződés első pontja azt tartalmazza, hogy ez az okmány osztrák-magyar-román titkos konvenció, amely e keleti kérdés esetleges megoldása alkalmára a két állam politikai és katonai összeköttetését pecsételi meg.

A 2. pont szerint

Románia Ausztria-Magyarország ellen Románia határain belül semmiféle ellenséges akciót nem enged meg,

viszont Ausztria-Magyarország garanciája, hogy Károly királyt és az uralkodó családot veszély esetén bármely hatalommal szemben is megvédelmezi és az akkor még heregi címet viselő Károly királyi címét bármikor hajlandó elismerni.

3. Ha olyan új eszmék és irányzatok (szabad gondolat, szocializmus, anarchizmus, irredentizmus) terjednének el Romániában, melyek uralkodói jogokat érintenek, vagy csorbítani akarnak, Ausztria-Magyarország az uralkodó család kívánságára elnyomni igyekezik Romániában ezt az áramlatot.

Románia megígéri, hogy határain erődítményeket emel, az esetleges orosz beavatkozás ellen és korlátozni fogja úgy az orosz hajó, mint vasúti közlekedésnek Románia felé való csatlakozást és megfordítva. Az oroszok kívül a bolgár és szerb közlekedés bekapcsolását is a minimumra fogja leszorítani Románia.

4. Románia nem léphet más állammal sem katonai, sem politikai, sem kereskedelmi szövetségre Ausztria-Magyarország tudtan kívül. Ha Románia esetleg kibővítené az ország területét az orosz, a szerb, vagy a bolgár állam rovására, Ausztria-Magyarország egész betörésével segíteni fogja a szövetségesek ebbeli

5. Románia lemond az Ausztria-Magyarország sérelmére folytatott, irredentista törekvésekről és Erdély, a Bánság, Bukovina területére nem aspirál. Ausztria-Magyarország késznek nyilatkozik Romániát segíteni abban, hogy Besszarábiában és Macedóniában, továbbá Dobrudzsában a nép elrománosodjék.

6. Ha Románia speciális jogai megvédése miatt háborúba keveredik bármely állammal, Ausztria-Magyarország segítségére siet és nemcsak közösen folytatják a háborút, hanem a békét is közösen kötik meg.

Románia kötelezi magát, hogy az esetre, ha Ausztria-Magyarország háborúba keveredik Orosz- és Törökországgal, továbbá Szerbiával, akkor teljes haderejét és összes szárazföldi és vízi erődítményeit rendelkezésére bocsátja a monarchiának.

7. Ha azon negyven év alatt, amely időre ezt a szerződést kötik, Ausztria-Magyarországnak sikerülne a balkáni államokat és nemzeteket a Habsburg-ház hegemoniája alá juttatni, akkor a román királyság a legszelesebb méretekben részt kap az Ausztria-Magyarország számára megszerzett előnyökből. Ausztria-Magyarország uralkodója ebben az esetben saját maga elhatározásából a monarchia újonnan megszerzett területéből egy-egy részt átenged Károly királynak, vagy utódai. Románia megígéri, hogy kapuit nyitva tartja a magyar és osztrák ipar és kereskedelem termékeinek a katolicizmust és a germánizmust istápolja.

8. Jelen szerződés negyven év múlva hatályát veszti, mindkét fél részére a fölmondási idő huszonegy hónap, de ha a fölmondási idő alatt a szövetségesek valamelyike háborút kezd, a másik félnek kötelessége e megállapodás feltételeit betartani.

Nem akart fegyvert fogni az istenfelő honvéd.

(Ot évi börtön az engedetlenségért.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Egy 21. honvéd gyalogezredbeli népfelkelő tegnap súlyos bűnt követve állott a kolozsvári honvéd hadosztály bíróság előtt. A katonai vallásos meggyőződésének parancsát követve a honvéd a meggyőződésében összeütközésbe került a katonai büntető törvénykönyvvel, amely szigorúan büntet az engedetlenséget még a béke idején is, most pedig, mikor a hadseregben legnagyobb szükség van a fegyelmre, kétszeresen bünteti a szabotázást. A veszélyeztető renitenóit, legyen annak bár a legfanatikusabb hitvallása is a vezető motívuma.

Balea Garaszim népfelkelő nem vonult be idejében katonának a bevonulása után, nem vette valami nagy hasznát a hadsereg, sőt füllel halgatta a parancsokat. Kolozsvárhoz közeledő egyik kis községben lelkes apostola volt a hívők szektájának. Hitsorsosai s ő maga istenfelő, törvénytisztelő, meggyőződés mellett makacsul kitartó emberek voltak, ám valamennyiük közül kiváltott Balea, ő volt a község papja. Csendben tartották összejöveleiket a béke csendes éveiben, mikor azonban kitört a háború, lassanként beszólították az embereket a sor került Baleára is. A hívőt a 21. honvéd gyalogezredhez osztották be s a kiképzés végett az ezreddel együtt Nagyszebenbe szállították. Már a felöltöztetésnél összeütközésbe került a reglamával, nem akarta a csukaszürke ruhát magára venni, de később beletörődött a megváltoztathatatlanba, felöltözött. Pár nap múlva a katonai rendszabályok és Balea vallásos meggyőződése súlyos összeütközésbe került. A fegyverforgásra akarták kioktatni a többi újoncokkal együtt, erre azonban már nem volt kapható. Kategórikusan kijelentette, hogy fegyvert nem fog kezébe: inkább meghal. Kezdetben szép szöveget, a későbbi fegyelmi büntetések alkalmazásával próbálták a parancsok teljesítésére rábírni, de makacosságán minden kísérlet hajótörést szenvedett. Mikor már az összes könyvesztő eszközökből kifogytak, lecsukták a jelentést lettek az ezred parancsnokságához, akinek utasítására a honvédtűgyész behívási parancs iránti engedetlenség és fegyelmértés büntette miatt vádat emelt. A honvéd hadosztálybíróság tegnap tárgyalta az engedetlen honvéd bűnügyét. A tárgyaláson Nosziopry huszárnagy elnökölt, a tárgyalást Tahy Pál százados-hadbíró vezette, a vádat Bíró Balázs dr. kir. ügyész képviselte.

A tárgyaláson vádlott tanácsmester, beismerte cselekedetét. Elmondotta, hogy az ezredéhez azért nem vonult be, mert nem akart bevonulni, a parancsokat nem teljesítette, fegyvert nem fogott a kezébe, mindezt azért, mert vallásának parancsai szigorúan tiltják. Az isten ur mindennek felett — mondotta — aki látja az emberek cselekedeteit s ha meglátja a végítélet napja, ítélni fognak elevenek és holtak fölött. Azt óhajtom, hogy én is a választottak között legyek, ezt pedig csak úgy érem el, ha parancsait teljesítem. Ez volt a védelme az ügyész vádjaira. A hadbírószék védekezését természetesen nem fogadta el, úgy a behívási parancs iránti engedetlenség, mint a fegyelmértés büntetésében bűnösnek mondván ki, öt évi kényszerrel és vízzel töltendő börtönapokkal magánzárkával és kemény fekhellyel, súlyosított börtönre ítélte el. Az illető ellen a vádlott egyháztanárság ítélt.

Arad hangulata a román hadizenet napján.

(Felhívás önkéntes csapatok toborzására.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nem jött meglepetésszerűen, mindenki tudott róla, mindenki várta! Mint valami nehéz felleg fektűt a közélet egén a román háború kérdése. Minden biztató hír, távirat, cikk ellenére érezte minden magyar szív, hogy ez kikerülhetetlen. Tudtuk, hogy sokkal magrógzottabb gyűlölettel viseltetik a Kárpáteken túli átlak népe minden olyan dolgot ellen, mely a magyarságot, semhogy urrá tudna lenni föltűt a politikai rezon és az ellen tudna fordulni, aki mindnyájunknak a legnagyobb ellensége, az orosz ellen.

Románia elvetette a kockát, s ez a hír a kora délutáni órákban érkezett Aradra. Az Aradi Közlöny sürge tudósításai csakhamar szétröppentek az egész városban, megjelentek a kiskatokban, s az utcákon mohón kapkodó emberek olvasták az Aradi Közlöny által legelsőnek jelentett szenzációs hírdőnyságot: Románia megüszente Ausztria-Magyarországnak a háborút!

Az emberek nem az elkészülés színe látszott meg, hanem a harag, a nemzeti harag villámok tűze csapott ki a szemekből. A kezek ökölbe szorultak, de a lelkek mégis felélegtek. A nagy és súlyos nyomás legördült a lelkekről. Tiszta és világos kép tárult a szemek elé. E mindenkinél az ajkán ott volt: jobb így! A szemben álló ellenség kevésbé veszedelemes, mint az országra leselkedő utonálló.

A mozgósítás ideje óta nem volt esemény, amely egy elfoglalta volna, megtöltötte volna az emberek gondolkodását, mint a román hadizenet. Mindent érezte, hogy itt valami különleges speciálisan magyar dologról van szó. A kávéházak megteltek érdeklődő publikummal, kik óhajtották megbeszélni egymással a történeteket, s türelmetlenül vártak a fővárosi lapokra, vagy a szerkesztőségekhez érkezendő táviratokra. A viláman beszélgető aszony-nép helyett komoly férfiak foglalták el a teraszokon és a máskor könnyedén diskuráló, szeszonzó aszonyok körül. Ha egyik-másik be is tévedt, élénken és vitatkozva merült a férfiak beszélgetésébe. Egy kialakult, egyesítés hangulat ömlött el a városban, amely a maga méltóságos színével és komoly megnyilatkozásával imponánsan hatott.

Az utcák képe különösen este felé megélték. A fiatalabb generáció lelkes csoportjai járták be a főbb helyeket, tereket, s felhangesztották a hazafias dalok szívet-lelket langra lobasztó ritmusa. A nemzetiszín kockák és pántlikák megszáporodtak, mintha mindenki szükségét érezte volna, hogy költőleg is dokumentálja a maga érzelmeit. Voltak, akik megkérdezték szerkesztőségünkben, nem volna-e lehetséges és kívánó, hogy a beszámolás felett érzett örömlüknek azmal adnak kifejezést, hogy lobogót tűrnek házaira. Attakában a komolyság jellemző a város utóinak hangulatát, de a lelkesedés adta maguk ehhez a színeket.

Hogy az a lelkesedés tottekben is öltött megnyilatkozásai, s nem szalmaláng, amelyet az első reggel józan hidegsége elfúj, mutatja ezt az alább közölt felhívás. Ha másért nem, azért is, adjon itt megörökítve, azért, hogy világosan lássa mindenki, hogy Arad városán, melyet a románizmus szívet a maga magyarországi emperiumának tekinteni, hogyan gondolkodtak Anno 1916 augusztus 28-án, a román hadizenetre következő napon.

Felhívás önkéntes jelentkezésre a románok ellen!

Ami sejteltünk, bekövetkezett! Magyarország legnagyobb ellensége, a perfid Románia, elérkezettnek látta az időt, hogy két esztendő huza-vona után hadat üzenjen Magyarországnak. A magát nemes latin vérenek tartott aljas fajzat rokonának, a hitesszög táltjának módjára két esztendőig, mint leselkedő brigantó, törrel a kezében állott a nemzeti küzdő és vérző Magyarország háta mögött.

Fű a fogva Magyarország legdrágább bincseire, a népszabadság évi fésakére — Erdélyre.

Van-e a hazában becsületos magyar ember, ki eltűrné, hogy ez a kukoricán hizott faj csak egy rögöt is elvehesse a mi szent és szűkebb földünknek?

Ha lehet fegyverrel, ha nincs, kézzel, foggal rontunk neki a szégyenletes nációnak, melyet eltűrtünk a föld színéről.

Alakítsunk önkéntes jelentkezéskből századokat, ezredeteket, hadseregeket s mutassuk meg hitvány ellenségeinknek, hogy nem fainult el még a magyar vér és rosszul számított az oláh booskorus, ha azt hitte, hogy a magyar már a végkimerülés szélén áll.

Idő mellém magyar véreim!

Jelentkezzünk önként a harcra mindenki nagy és szűke, ahogyan és a mivel tud a világ legelvetemültebb népe s a magyarság legnagyobb ellensége ellen.

Jelentkezni lehet minden délelőtt 10-től 11-ig, lakásomon, Kazinczy-utca 2.

László B. Jenő.

Az esti korszón a fényzősben, mintha megült volna a két esztendő előtti kép. Az emberek közelebb húzódtak egymáshoz, ismeretlenek szívesen álltak szóba ismeretlenekkel; a jászai beszélgetést, a könnyű flörtöt elnésmítette a nők ajkán is a honleányi komolyság, buzgalom és meleg meggyőződés. Semmi hivalgás, semmi cicoma: nemes egyszerűség jellemző az estét s a járókelők ajkáról egy-egy elröppent szófoszlány, mondatdarab pergott le, melyek között egy se volt, amelyik ne a román háború kérdéséről tartálmasta volna.

VÁROS ÉS MEGYE

Visszaélések a háztartásványokkal. Varjassey Lajos polgármester közhírré teszi, hogy egyesek részben tulajdonságból, részben tévedésből két ízben is jelentkeztek a bizottságok előtt mint háztartási elítéltek és egyesek az igazságtörvények kiváltásakor több személyt jelentettek be hatósági háztartásukra, mint a mennyire háztartásukban állandóan vannak. Felhívja tehát mindazokat, akiknek birtokában két, vagy több földszinű utalvány van, vagy akiknek utalványa tévesen van kiállítva, hogy az utalványokkal helyé évi szeptember 1-ig a gazdasági hivatalban a városbázis jelentkezenek. Közhírré teszi egyidejűleg, hogy mindazok, akik két utalvány alapján szereznek be húst, vagy pedig több személy részére vásárolnak, mint ahányan háztartásukban vannak, két hónapig terjedhető elszárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fogják büntettetni, amennyiben ezeknek nyitják súlyosabb becsüvés alá nem kerül.

Levelek cenzurája.

(A cenzura hivatali tevékenységéről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

A postai cenzurának a napi-napi tevékenységét életbeléptetés miatt az aradi kereskedő-társadalomban az a hír terjedt el, hogy a kereskedelmi levelezések lebonyolítása csak nagy nehézségek árán történhetik meg. A cégek ugyanis attól tartottak, hogy sürgős és fontos, nagy értékeket képviselő posta küldeményeik talán napokig is visszatartatnak a cenzura hivatalban és ebből esetleg nagy kár származhatna rájuk. Ez ügyben az aradi Kereskedelmi és Iparkamara már a legelső napon érintkezésbe lépett a legilletékesebb tényezőkkel és az aradi cenzura hivatal vezetőségének felhatalmazása alapján a következő megnyugtató tényekről tájékoztathatja az érdekelteket:

A postai cenzurát életbeléptető törvények teljes tudatában vannak annak, hogy a cenzura teljes szigorú kezelése csaknem teljesen megbéníthatná a város és környéke gazdasági forgalmát. Ezen ezért a fontos közgazdasági szempontokra való tekintettel bizonyos könnyítések léptettek életbe. Elrendelték ugyanis, hogy az állami és egyéb közhatalok, részvénytársaságok és régebb nagyobb cégek mindennemű postai küldeményeiket cenzuramentességet élvezzenek; ezek a cégek után is lezárhatják postai küldeményeiket, a melyeket úgy kezel a hivatal, mintha cenzura nem működne Aradon. E cégeknek ügyelniük kell azonban arra, nehogy levelezésüknek illetéktelen kézbe kerüljön, amely esetleg privát érdekeket sértő küldeményekre használja fel azt. Cenzuramentességet csak cégek élvezhetnek, a cégek tulajdonosai, vagy a hivatalok vezetői azonban magánleveleikre nem igényelhetik a cenzuramentességet, kivételek ez alól főispánok és a város polgármestere. E tekintetben az ellenőrzés igen szigorú és szemenyiben hivatalos, vagy üzleti levelek jelzett küldeményben privát köntéket tapasztalva a cenzura, akkor a mentesség nagy kedvezményétől az illető céget azonnal megfosztaná. Egyébként is a cenzuramentességét a cenzura hivatal bármikor minden indoklás nélkül megvonhatja anélkül, hogy bármiféle felelősséggel tartozna kártételeiért. Az az eset is megtörténhetik, hogy általános postai szünetet rendelnek el és az alkalmakkal bizonyos ideig egyetlen postai küldemény sem hagyhatja el Aradot. Tudni kell még, hogy a cenzura csak az Aradról és a környék egyes pontjairól érkező, illetve Aradon át továbbítandó küldeményekre terjed ki, az Aradra érkező levelek azonban általánososságban nem ennek a cenzura kötelezettsége alá. Akik nem élveznek cenzuramentességet, azok kötelesek nyitva hagyni leveleiket, amelyeket különben a cenzura hivatal nyissa ki.

A postai cenzura elrendelését előidéző okok súlyosságát tették az aradi telefonforgalom megszüntetését is. A mai napon ugyanolyan intézkedés lépett életbe, mint a mozgósítás első napjaiban. Mától fogva nem lehet telefonon beszélni sem Aradmegyén, sem a szomszédos vármegyék községeivel, sem Budapesttel, vagy az annál távolabb fekvő városokkal. Ez intézkedés következtében tehát csupán helyi telefonbeszélgetések bonyolíthatók le. A rendelkezés bizonytalan ideig marad érvényben.

A postán megantáviratokat sem lehet feladni.

Semlegességet ígért a román király követünknek.

(Bratianu áruháza — augusztus 28-án ígérte az oroszoknak a mozgósítást.)

Távirati tudósítás.

Bukarest. A „Dimineața” jelenti: Bratianu miniszterelnök megegyezett Oroszországgal, hogy Románia legkésőbb 28-án hadat üzen a monarchiának. A mozgósítás 28-áról van keltezve. A megegyezés szerint a román-orosz csapatok a mozgósítás első napján egyesülnek.

Budapest. A „Pester Lloyd” illetékes forrásból értesült, hogy Románia hadüzenetét csak az utolsó pillanatban küldte el, abban a reményben, hogy meglephetnek és lehangolnak bennünket. Mavrahordato bécsi román követ tegnap nyújtotta át a külügyminisztérium egy magasrangú hivatalnokának a hadüzenetet, amely 27-éről este kilenc óráról van keltezve. A hadüzenet eredeti szövege nem sürgönyben, hanem levélben jött meg Parumbaru külügyminiszter aláírásával. Ez is világosan mutatja, hogy Bukarestben már napokkal ezelőtt tudtak a hadüzenetről, mely a bécsi román követnek már napok óta megvolt.

A román király szombat este kihallgatáson fogadta Czernin gróf osztrák-magyar nagykövetet, akinek azonban egy szóval sem jelezte, hogy a döntés már megtörtént. Ellenkezőleg, azt mondta, hogy a koronatanács fog dönteni és remélhetőleg a semlegesség fentartható lesz. A vasárnapra virradó éjjel a román király a következőket mondotta Bratianu miniszterelnöknek:

„Akarom, tudom és fenn fogom tartani a semlegességet. Ezt az állítást a koronatanács igazolhatja.” Bratianu gyalázatos komédiával álltatta nagykövetünket. A hadüzenetét is azért nyújtották át vasárnap éjjel, mert remélték, hogy senki sem fogja átvenni s így is nyernek egy pár órát katonai hadműveleteik keresztülvitelére. A román sajtó magyarázata a hadüzenetet illetően, mikor azt állítja, hogy a románokat a monarchiában gazdaságilag és szellemileg elnyomják, nem felel meg a valóságnak. Magyarországon a románoknak sokkal jobb dolguk van, mint Romániában és összehasonlíthatatlanul jobb, mint Besszarábiában az orosz uralom alatt, ahol nyelvüket még istentiszteleteken sem használhatják. Románia eljárása sokkal becstelenebb, mint Itáliáé, mivel szövetségi szerződés felbontása nélkül tegnapi mára szövetséges államból ellenséges állam-má lettek. Szerződésünk Romániával három évtizedes, legutóbb 1912-ben újítottuk meg. A balkáni válság idején a szerződést nem a hármas szövetséggel, hanem a magyar, német és osztrák államokkal kötötték meg. Olaszország kilépése a hármas szövetségből, Románia kötelezettségeit sem lényegileg, sem formailag nem

Félnék a románok, hogy Szerbia sorsára jutnak.

Bukarest. A románok tömegesen menekülnek a Moldovába, a németek és magyarok a magyar határra. A románok attól félnék, hogy a Zepelinek rövidesen megjelennek Bukarest felett. A nép megdöbbenve értesült a háborúról. Szerbia diástelen sorsára emlékeznek.

Bukarest. Egész Romániára kihirdették az ostromállapotot. Ezzel egyidejűleg életbe lépett a cenzura is.

Bukarest. A leendő vezérkari főnök Iliescu tábornok vasárnap megsejmelte a határmenti lövészárkokat.

Bukarest. A hivatalos lap közli, hogy a hadügyminisztériumnak 200 millió hitelt szavaztak meg.

Bukarest. A román parlamentet péntekre egybehívják. A napokban nemzeti kormányt alakítanak.

Avarescu, a román főparancsnok.

Az Aradi Közlöny tudósítása.

Avarescu tábornok lett a román hadsereg főparancsnoka. Eddig az első hadsereg kommandása volt és Bukarestből érkező jelentések szerint a főparancsnokság mellett a vezérkari főnöki munkálatokkal is őt bízzák meg. Ez ugyan egy kicsit hihetetlenül hangzik, de tekintettel arra, hogy a hír még a hadüzenet előtt kelt, valószínű, hogy a román-kormány a félrevezetés volt a szándéka, mikor hivatalosan közölte, mert mindenki tudta, hogy az esetre, ha Románia háborúra határozza el magát, Iliescu a hadügyminiszter államtitkára van kiszemelve a vezérkari főnöki állásra. A ruszofil lapok hetek óta követelték Iliescu kinevezését.

Avarescu tábornok nem ismeretlen Magyarországon, s nem ismeretlen a mi tábornokaink előtt. 1912-ben, amikor Ferenc Ferdinánd trónörökös vezette a mezőhegyesi nagygyakorlatokat, a román vezérkar főnöke volt, Avarescu és mint ilyen jelent meg a trónörökös főhadiszállásán. Elegáns, karosú, magas alak, teljesen fehér hajjal és fehér kecskeszakállal. Már akkor sokat beszéltek arról mezőhegyesen, hogy a trónörökös abban a kiütésben részesítette, hogy igen gyakran megsejmelte, behatóan beszélgetett vele. A mi vezérkarunk főnöke abban az időben Semua Balázs altábornagy volt, de jelen volt Hötzen-dorfi-Konrád báró vezérezredes is, aki szintén igen beható megbeszéléseket folytatott Avarescuval. A trónörökös — mint az Aradi Közlöny munkatársa katonai körökből értesült, — még Bécsből ismerte a román vezérkari főnököt, mert az hosszabb időt töltött Bécsben, ahol egyik hadosztályunknál, mint beosztott idegen tiszt teljesített szolgálatot.

Érdekes megjegyzés volt akkor az, hogy a román tábornok és a mellé beosztott tisztak nem érintkeztek a hadgyakorlaton szintén jelen volt török, bolgár és szerb katonai alakokkal, mert akkor már a balkán diplo-

mácia a balkán block megalakításán dolgozott és a helyzet körülbelül ki is alakult. A hadgyakorlat után néhány hétre ki is tört a balkán háború. A román tábornokot úgy jellemezték, mint aki teljesen a francia vezérkari iskola növendéke s aki a román hadseregbe is azt a szellemet igyekezett bevinni. Az egyenruhájának a színe már akkor teljesen földszínű volt.

Olasz hadüzenet Németországnak.

Távirati tudósítás.

Berlin. (Wolff-ügynökség.) Az olasz királyi kormány a svájci kormány közvetítésével közölte a császári kormánnyal, hogy a hó 23-tól kezdve Németországgal hadállapotban levőnek tekinti magát.

Praktikus eredménye, legalább egyelőre, aligha lesz az olasz-német hadüzenetnek. A Szalonikiba küldött olasz csapatok mit sem sevíthetnek Serrail szorongatott helyzetén, azt pedig, hogy Olaszország jelentékeny csapatokat küldjön Franciaországba, Cadorna mindaddig a lehetségesen ellenste.

Luganó. Rómából jelentik: A királyi helytartó a következő jelentést adta ki:

A római Palazzo di Venezia olasz karakterre való tekintettel, amely történetileg elválaszthatatlanul össze van kötve Velencevel, valamint azokra a számos és kegyetlen nép-igéllenes cselekedetre való tekintettel, amelyeket Ausztria-Magyarország ebben a háborúban elkövetett, továbbá a velencei emlékművekben okozott pusztítás kárpótlásán és Olaszország jogos megtorlásán a minisztertanácsal egyetértve és a miniszterelnök előterjesztésére elhatároztuk, hogy a Palazzo di Venezia az állami vagyonhoz esatoljuk. 1916. október 31-ére határidőt tűzünk ki, amely idő alatt az osztrák-magyar érdekek képviselője elvitetheti a palotából a szenteséknél lévő osztrák-magyar nagykövetség levéltárát, okmányait és ingóságait.

Bern. Bärnsz euredes írja a Journal d'Itáliában: Az osztrákoknak módjukban állott megtartani a Bainsizza-főnsíkot, ahol rendkívül nagy számú nehéz ágyút helyeztek el és így Görztől keletre oldalba kaphatnák a támadó olasz csapatokat. Az ismételt hadtilítást csak akkor biztosíthatjuk, ha meghódítottuk ezt a főnsíkot és a Monte-Santo, San-Gabriele és San-Danielle magaslátokat. Igen nehéz feladat vár még itt ránk, amely hadvezetőségünknek sok gondot ad.

Milanóból jelentik: Görz bevételre az elmúlt néhány hét alatt állította Olaszországot, hogy miképpen is oldja meg a város környező szlovén lakosságának közigazgatását az eddig elé váltig hirdetett nemzetiségi eszmé alapján? Az olasz szempontból egy kíváncsi asszimiláció politikai okokból megvonkíthatatlan. Erőszakos olaszosítás ugyanis az egész szláv világban igen heves tiltakozást provokálna és Oroszországot az olasz Adria-államokkal szemben heves ellenségre bírja. A szlovén égetablakat ezért Görz börtönjeiről nem távolítják el a óvakodnak attól, hogy a caporettoi eset megismétlődjék, ahol az olasz katonák szorongással piszkálták le a szlovén égetablakat. Az olasz sajtó is óva inti a kormányt, hogy ne sértse meg a szláv érzékenységet, sőt inkább járjon a szlovének kedvében, ha az mindjárt ügygyel-bajjal megy is. — Ennyi gondjuk van az olaszoknak Görz-cél. Reméljük, hogy mihamarabb megsebesítjük őket csak a gondoktól.

Románia megizente a háborút.

(A román kormány perfidiája. — Mille Konstantin elárulta a készülődést.)

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Budapest 1916. augusztus 28. A Magyar Távirati Iroda jelenté. Bécsből augusztus 28-án: Tegnap éjszaka a román királyi követ megjelent a külügyminisztériumban, hogy jegyzéket nyújtson át, mely szerint Románia augusztus 27-én este 9-órától fogva Ausztria-Magyarországgal hadállapotban lévőnek tekintí magát.

Berlin augusztus 28. A román kormány tegnap este Ausztria-Magyarországnak hadat üzent. A szövetségtanács azonnal híreire hivatott össze. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A hadüzenetet koronatanács előste meg, amelyről a román kormány hivatalos lapja akár csak annak idején a szerb félhivatalos, a Szamouprava, egy a közvéleményt teljesen félrevezető kommunikát adott ki.

A félhivatalos „Independence Roumaine” a következő kommunikát közölte vasárnap reggel: A nyugtalanság és azok az aggodalmak, amelyek az utóbbi napokban különböző oldalról megnyilvánultak, arra indították a királyt, hogy tanácsot hívjon egybe, amelyben a kormány és a parlament képviselői kivül a pártvezéreknek, a volt miniszterelnököknek és a kamara volt elnökeinek véleményét is meghallgatja. Ahelyett, hogy a király eme elhatározását méltányolná, néhány lap okot keres, hogy a tanács egybehívását, újabb agitációkra és uszításra használja föl és azt eltorzított kommentárokkal és hamis részletekkel kíséri.

A koronatanács ma délelőtt 10 órakor lesz a cotoceeni palotában. A tanácson részt vesznek a kormány tagjai, továbbá Carp, Majorescu és Rosetti volt miniszterelnökök, Marghitoniu, Filipescu és Take Jonescu pártvezérek, a kamara mostani és volt elnökei: Feredy, Cantacuzene, Pascari, Olanescu és Robescu. Az utóbbi Miniszter Bazil szenátusi elnök képviseletében, aki jelenleg külföldön tartózkodik.

A délelőtt 10 órára kitűzött koronatanácsot délután 3 órára halasztották és az egész nap tartott.

Azonban Mille Konstantin megírta az igazat szombat reggel. Az „Adeverul” a ruszofilek főorgánuma így írt szombat reggeli számában „Bűn volna” című vezércikkében:

„A feszültség mai legmagasabb fokán, különböző vélemények uralkodnak. Az egyik szerint például Románia mozgósítás előtt áll, a másik szerint pedig az egész harci készülődés egyszerű komédia. Melyik az igaz a kettő közül, a jó Istenen kívül csak a király és Bratianu tudják. Bratianu mindenre képes. A Bratianu név mindent megmagyaráz. Lehet, hogy Románia nagyságához vezérel bennünket, lehet, hogy a szegyenbe dönt.

Egy azonban bizonyos. Hogy ő maga is lop és hogy hozzátartozóit is tetszésük szerint lopni engedi. Ha tehát — írja Mille — ez a komédia csak a közvélemény elaltatására szolgál, ami mellesleg mondva nem is szükséges, akkor ez bűn az állammal szemben is, amelyet rengeteg költésbe sodortak, bűn a lakosságra is, amelyet gondoknak és nagy kellemetlenségeknek tettek ki.

A „Frintarea salvatore” (Megmentő háromság) címen, feltűnő helyen ugyanez a lap ma hosszabb cikket közöl Costa-Foru-tól s a

cikkerei között lekötli Ferdinánd román király, Hindenburg tábornok és Bratianu miniszterelnök arcképeit.

Hindenburg mellett — írja az „Adeverul” — Németország még két másik vitéz megmentőjének is hálával tartozik: Ferdinánd királynak és Bratianu Jonelnek s ha a népek elismerése nem üres szóbeszéd, akkor nem lehet olyan város, városka és falu Németországban, ahol ennek a megmentő háromságnak szobrot ne állítsanak.

Ha Németország győzedelmeskedik Verdunnál és Rigánál — írja a cikkíró — és ha az osztrákok nem vesztik el Galiciát, akkor a központi hatalmak még további támogatást is kaphatnak a mi királyunk és az 6 miniszterelnöke közreműködésével.

A cikk befejezésében a többek között ezeket írja Costa-Foru:

Szívükkel nem-e azokhoz vonzódunk? Nem látjuk-e elég jól, hogy huzzák a tárgyalásokat és meghosszabbítják az állam semlegességét, mind csak azért, mivel várják azt a megígért nagy győzelmet, amelyet Hindenburg megérőlteti az 6 hámoszát.

Erdekes, hogy éppen szombaton állta ki a román kormány a termény statisztikát. E szerint

Románia fontosabb terményeinek 1916. évi aratása ideiglenes becslés szerint a következő:

Búza 27.400.000 hektoliter. Az 1915. évi 31.448.292 hektoliterrel szemben a hiány valamivel több mint 4 millió hektoliter.

Arpa és sörárpa 10.560.000 hektoliter az 1915. évi 10.109.752 hektoliterrel szemben.

Zab körülbelül 10.000.000 hektoliter; az 1915. évben majdnem ugyanennyi.

A kukoricát illetőleg a becslést még nem ejthették meg, mivel a földművelésügyi minisztériumba befolyt adatok szerint a kukoricanövény 11 kerületben jó és 16 kerületben közepesen áll, 1 kerületben (Tulcea) majdnem teljesen elpusztult.

Kitűntetés. A király az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül, Katona Gábor dr., a 2. honvéd huszárszerebéli beosztott népfelkelő ezredvezetőnek a hadiérdeméremes Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta, egyidejűleg megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül Luckhoup Miklós 33. gyalogezredbeli hadnagynak és Walter Ferenc, egy honvéd lovashadostábornok

beosztott 3. honvédhuszárszerebéli főhadnagynak, Pucher Rezső, a 2. népfelkelő gyalogezred menetzászlóaljánál beosztott 20. honvéd gyalogezredbeli hadnagynak és Laurovics Ferenc, a 2. népfelkelő gyalogezrednél beosztott 2. honvéd gyalogezredbeli főhadnagynak a legelső dícsérő elismerés újlag tudomásukra adassék.

Franciaország békefeltételei.

Franciaország

Zürich. A francia szenatus engedélyével a Progrés de Lyon-ban cikk jelent meg, mely követeli, hogy a kormány hozza nyilvánosságra Franciaország békefeltételeit és engedje meg a sajtónak, hogy ezekről szabadon megmondhassa a véleményét. Egyre hangosabban követeli ezt a francia polgárság, ugymond a cikk, és így folytatja okoskodását:

— A pillanat a békepontra publikálására most a legkedvezőbb. Néhány hónappal ezelőtt, amikor a központi hatalmak uralkodtak a helyzeten, lehetetlen lett volna a békéről beszélni. Amde ma a helyzet megváltozott. Az entente magához ragadta az iniciatívát és a központi hatalmak saját bevallásuk szerint is defensívában vannak. Amikor annak idején Németország az erősebbnek éreste magát: ki nyilatkoztatta békefeltételeit. Eppen így kötelessége volna most az ententének, hogy egyenesen, nyíltan mondja meg, mik a békefeltételei. Ez nem a gyengeség, hanem ellenkezőleg, az erő kifejezése volna. Felette szükséges, hogy a nemzet még a tényleges béketergyalások megkezdése előtt megismerje a béke feltételeit.

Genf. Az amsterdami Telegram bejelentette Briand francia miniszterelnöknek egy amsterdami lap cikkét, amely arról szólott, hogy a franciák győzelme nem kíváncs, mert a francia imperializmustól még jobban lehet félni, mint a nagyon is problematikus német imperializmustól. Briand válaszolt erre a cikkre és a francia lapok közül ezt a terjedelmes választ, amely Franciaország állítólagos békeszeretéről mond dicsőhimnusz. A francia miniszterelnök a többi közt a következőket hangosztatja:

— Van-e békeszeretőbb ország, mint a miénk? Mennyi mindent el kellett tűrnünk, csak hogy a béke drága kincsét megőrizzük! Egyetlen országot sem provokáltak rendszerebben és gyakrabban, mint Franciaországot Németország, csak hogy konfliktus idézzen elő.

A német provokációk száma igen nagy. Megemlíthetem a többi közt a Schönau-beleért 1887-ben, négy Zeppelinnek Luneville-ben 1913-ban költött földre szállását és néhány nappal később a nagy incident, továbbá a casablancai betenetszökevények 1908. évi ügyét, valamint 1911. évi apadisi eseményeket. Bár Németország szándéka mindig nyíltan világos volt, mi inkább áldozatokba hoztuk, sem hogy megszerezzük a békét. Az egész világ csodálta a mi türelmünket. Végül azonban ehit ért az ellenség, mert Németország hadat üzent nekünk azaz az ügygyel, hogy francia repülőik bombákat vetettek Karlsruhe és Nürnberg mellett a vasuti pályára. Nem hiszem, hogy akadion komoly semleges ember, aki a szövetségesek győzelme esetén a francia imperializmustól jobban féltene, mint a németétől, hiszen Németországnak ebben a háborúban az volt az első ténykedése, hogy megsemmisítette a semleges Belgiumot.

Bukarestből Aradra érkezett menekülők.

(Felrobbantott vasúti pályatest.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Az Aradi Közlönynek a lap más helyén közölt táviratai elmondják, hogy Románia már a múlt héten elhatározta a mozgósítást és a kormány minden előkészületet meg tett arra, hogy velünk hadiállapotba kerüljön. Az Aradi Közlöny a múlt hét szerdáján „Bratianu Jonei gondjai” című cikkében megírta, hogy Bukarest teljesen hadiállapotban van, a tartalékosok bevonulnak, a nyaralók hazajönnek és csak azokban az üzletekben van élet, ahol hadfelszerelési dolgokat árulnak.

De ma szemtanútól értesült az Aradi Közlöny arról, hogy mennyire előkészült Románia. Milyen magabiztosan akar tervelni rohamát. Ma Aradra érkeztek olyan egyének, akik évek hosszú során át éltek Bukarestben és Románia más nagy városaiban, vezető pozíciókat töltöttek be és így alkalmuk volt sok mindent meglátni, sok mindenről tudomást szerezni.

Galacban, Románia egyik legnagyobb ipari központjában egy Aradról elszármazott uriember állott egy nagy gözmalom élén, mint igazgató. Ma érkezett meg szülő városába, az Aradi Közlöny tudósítójának alkalmát volt vele beszélni, azonban csak érdekes nyilatkozatát adhatjuk le, a nevét kívánságának megfelelően nem írhatjuk ki.

— Összeköttetésem következtében már hetekkel ezelőtt elkészültünk arra az eshetőségre, hogy Románia háborúba keveredik a monarchiával. Tudtuk, hogy az igazgatásom alatt álló malmot a román hadügyi kormány rekvirálni fogja és katonai vezetés alá helyezi. Azt azonban nem tudtuk, hogy a hadüzenet így meglepő gyorsasággal és rövid idő alatt fog megtörténni. A múlt szerdán legnagyobb meglepetésünkre megjelent a malomban egy román őrnagy, aki kijelentette írásos felhatalmazása felmutatása mellett, hogy a malmot a kormány nevében átveszi.

— Megsughatom magának — mondotta, — hogy egy-két napon belül megüzenjük a háborút a monarchiának s ezért azt a tanácsot adom, hogy meneküljön, mert különben nem tudom milyen sors vár magára.

— Arról is értesültem, hogy a román kormány a monarchiabeli alattvalóknak internálására minden előkészületet meg tett és a kiknek nem volt igen magas összeg öttetésük, azok már nem is jöhettek haza. A háború alatt sok magyar kereskedő jött le Romániába és nagy üzleteket bonyolítottak le, azonban az utóbbi időben oly nagy nehézségeket okozott a kormány a kivitelnél, hogy bizony sokaknak ott vész el a drága pénzen megvásárolt és ki-fizetett áruja.

— Mint ismeretes a Pest Magyar Kereskedelmi Banknak Bukarestben és Galacban randkívül virágzó és az egész keletre kiterjedő összeköttetésekkel, bíró kirendeltsége volt. A Marmorosch Láng et Compani cég alatt évtizedek óta virágzó szert tett banküzletben, amely különösen a háború alatt tett igen nagy szolgálatot a magyar közönségnek, amennyiben Oroszországban fogságban levő vérszín rézére pénzt közvetített, több magyarországi illetőségű tisztviselő volt alkalmazva. Ezek az urak, akik a Bukarestben történő eseményekről előzetesen jól voltak tájékozódva szintén menekültek és ma Aradra érkeztek.

Elmondták, hogy már szombaton vonatra ültek, mert sejtették, hogy a vasárnapra összehívott koronatanács a háború mellett fog dönteni. Tegnap este felé érték el a román határt és legnagyobb meglepetésükre a vonat a határ közelében hirtelen megállt. Az utasokat kiszállították, majd pedig műszaki katonák szálltak le a vonatról. Egy tiszt parancsokat osztogatott, a katonák a pályatest mellett elhelyezkedtek, miután parancsszó hangzott el és egy pillanat múlva az egész pályatest a román határig a levegőbe repült. A magyar urak futva menekültek, a zűrzavart felhasználva és sikerült is nekik Predealig eljutniuk, ahol a határon átkerülve a Máv. vonaton folytatták útjukat. Azt mondják, hogy egyik társuk az aradmegyei Kürtösről származó László nevű urnak a sorsáról, nem tudnak, de valószínű, hogy nem tudott már velük menekülni és bizonyára visszatért Bukarestbe.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A hajóroncs titka. (Tengerészdráma az Urániában.) Mindaz, a mi tengerész életében előfordul: szerelme, szenvedése, kalandja mindenkor rokonszenvesek voltak a közönség előtt és az az oka annak, hogy a mozi szívesen mutatja be ezeket a tárgyakat. Nemcsak a témának érdekessége, hanem az az alkalom, hogy mód van a tengeri a maga hűvös gyönyörűségeivel szerepeltetni, igen alkalmassá teszik ezeket a tárgyakat a felvételre. — Számított helyek az Urániában. Acsa való tekintettel, hogy a színház szeptember 1-én kezdődő évadjában csupa olyan attrakciót mutat be, melyekért a szokásos kölcsöndíjt messze túlhaladó összegeket fizet: a mondott napon mindennemű kedvezményt beszüntetni kénytelen. Ennek ellenében szeptember 1-étől kezdve a 9 órai előadásban a közönség kényelmét számított helyek fogják szolgálni, amelyekre vonatkozó jegyeket a pénztár naponta 5 órától kezdve árul. A csoportjegyek továbbra is kaphatók a pénztárnál.

* Hazafias tüntetés az Apollóban. (A nagy Nordisk-dráma premierje.) Az Apolló-színház publikuma ma este az új Nordisk-ciklus első nagy szenzációjára töltötte meg a nézőtér minden talpalattnyi helyét. Az előadás kezdetén a színház zenekara a jelenő nap alkalmából a Himnuszot játszotta el. A zenekar lelkesítő ütemei átragadtak a publikumra, amely felült helyéről, a mint egy ember énekelte el: Isten áldd meg a magyart! A lelkes demonstráció után megkezdődött az előadás. A lélekvesztő című dráma az új műsor eseménye. A Nordisk-filmvár minden rendelkezésére álló eszközt felhasználva arra, hogy új ciklusát minden tekintetben elsőrangú filmmel vezesse be. A műfaj, amelyben a meseszöveg lejtársodik, a az eredeti esemény egytörvényen felköti az érdeklődést. Különösen vonzó ereje a képnek, hogy a nyílt tengeren játszódik le a drámai meseszöveg nagy része. A publikum nagy tetszéssel fogadta az új Nordisk-d álmát, amelyet még később mutat be az Apolló.

* Az aradi zenekonzervatóriumban (Szabadság-tér 21.) a beiratások már megkezdődtek. Az ének-tanszakot Hlászky Árpád a prágai zenekadémián végzett művésztanár vezeti.

H I R E K

Tisza István gróf Erdély védelméről.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Tisza István gróf miniszterelnök az erdélyi képviselőknek, akik ma este megjelentek nála, a következőket mondta a román hadüzenetről:

— Nem kerestük a háborút Romániával, ámde számoltunk minden eshetőséggel és készen vártunk minden eshetőséggel szemben, jó előre gondoskodtunk mindenről.

Ezután kijelentette még a miniszterelnök, hogy félig meddig maga is erdélyinek vallja magát és szívón hordja Erdély sorsát. Az erdélyi vármegyék átengedéséről soha nem volt szó.

— Nemhogy egyetlen vármegyét — mondotta a miniszterelnök — hanem egyetlen egy akácot sem kaphat meg Erdélyből Románia.

Görögország válsága.

Távirati tudósítás.

Athén. Az Havas-ügynökség jelenti: A király a görög vezérkar főnökét, Duszmaniszt és a másod főnököt, Metasztast felmentette állásuktól. Az új vezérkari főnök Moszkopulosz tábornok lett, aki közismert entente barát.

Berlin. A „Vossische Zeitung”-nak jelenti Athénból: A venizelisták mára hatalmas tüntetéseket terveznek, amelynél fegyveresen jelennek meg. A venizelista sajtó erősen agitál a bolgárok ellen, amíg a mérsékeltek tiltakoznak.

Luganó. A Saecolnak jelenti Szalonikiból: Sarrail tábornokot nem hozza ki egyensúlyból a bolgár offenzíva. Az ellenség eddigi sikerét annak köszönheti, hogy Bulgária és Görögország között bizonyos megegyezés létesült, ami megkönnyítette a görög területek mezeizását. Szalonikiban az a hír járja, hogy a görög kormány valamennyi csapatát kivonta Macedóniából.

Luganó. A Saecolnak jelenti Szalonikiból: A politikai helyzet Athénban nagyon nyugtalanító. A minisztertanács szinte állandóan ül. A vezérkar helyettes főnöke hosszabb tanácskozott a miniszterelnökkel. E tanácskozás alatt a miniszterelnök titkári szobájában tartózkodott Elliot angol követ, aki kihallgatáson jelentkezett Zaimoz miniszterelnökkel. A követ arra nézve akart fölvilágosítást kérni, vajon a bolgárok Görögország feletti tényezőségének bejegyzésével törtek-e be Macedóniába.

— Miniszterek a királlyal. Bécsből táviratozzák: Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel a királyi hídai személyvonaton Bécsbe érkezett és a bankgassei Magyar Házban szállt meg. A miniszterelnökkel utazott titkára, Lavinovits Endre dr. is. Megérkezése után a miniszterelnök tanácskozott Bosznai Ervin báróval, a király személye körüli miniszterrel, aki már tegnap reggel érkezett volt meg Budapestre Bécsbe. A miniszterelnök ezután Schönbrunnba hajtatott, ahol a délelőtti folyamán a király különkabinettjében fogadta. A déli órákban a miniszterelnök hosszabb ideig tanács-

kozott báró Barján István közös külügyminiszterrel. Tiszta István gróf miniszterelnök mai tanácskozásiának befejezése után az éjjeli vonattal Budapestre utazott. — Bácsból jelentik. — A király ma reggel meglátogatta a fogadta Barján István báró közös külügyminisztert, aki hosszabb jelentést tett a felelősről. Stürgkh Károly gróf osztrák miniszterelnök tegnap magánkihallgatáson volt a királlyal.

— A román hadüzenet hatása Kolozsváron. Kolozsvárról jelentik: Ide késő este Romániából megérkezett annak a híre, hogy a bukaresti koronatanács az Ausztria-Magyarország ellen való háború mellett döntött. Erre a híre Kolozsváron nagy tömeg gyült össze és tüntetve járta be az utcákat. Leirhatatlan lelkesedést keltett a hadüzenet, mert végre alkalom nyílik, hogy Magyarország leszámolhasson ősi ellenségével.

— A hálezred gyásza. Az aradi bázis ezred tisztikarát ismét mély gyász érte. Az orosz harctéren küzdő bajtársaik közül ismét kettő áldozta fel ifjú életét a haza oltárán. Kiss Antal hadnagy és Manes Anrél hadapród augusztus 21-én vitéz és kötelesség hű szolgálatuk alkalmával ellenséges golyótól tértélva szeretett királyukért és hazájukért hősi halált haltak.

— A lengyel-kérdés. Kopenhágából jelentik: Az orosz határról jelentik: A Ruszkiye Vjedomoszti szerint az orosz kormány elhatározta, hogy a lengyel kérdésben semmiféle nyilatkozatot nem tesz, mert erre csak háború után kerül a sor.

— Házasság. Lippai Dezső hírlapíró társunk az Arad és Vidéke kiváló szerkesztője vasárnap kötött Lippán házasságot Zádor Ilonkával, az aradi Nemzeti Színház volt kitűnő művésznőjével. A rendkívüli szimpátiának örvendő fiatal párt igen sokan keresték fel szerencsekívánataikkal az aradi előkelő körökből. Az egyházi szertartást az ifjú férj atyja, Strauszman Jakab lippai rabbi végezte.

— Tizenegy német fogoly tiszt szökése. Gentből jelentik, hogy a múlt éjszaka a délfraanciaországi mougerrai fogolytáborból tizenegy német tiszt megszökött és pedig olyanformán, hogy husz méter hosszú alagutat ástak, amelyen keresztül jutottak a szabadba.

— Fegyelmi egy főkapitány és egy főjegyző ellen. Magyarokanizsáról jelentik: Bácsbodrogye főispánja különböző felleltések következtében fegyelmi vizsgálatot rendelt el Laczkovics Károly főjegyző és helyettes polgármester, továbbá Fratricsevics János magyarokanizsai főkapitány ellen.

— Az entente hazugságai. A Magyar Távirati Iroda jelenti a sajtóhadiszállásról: A szerbiai, montenegrói és albániai állapotokról a Daily Telegraph augusztus 18-iki közzétételéből azt jelenti, hogy az év július havában hatóságnak 808 szerbet és montenegrói embert végeztek ki. Ezen állítás tudatos hazugság. Július havában Montenegróban egvártalában nem történt kivégzés, csakis Ipekben végeztünk ki kilenc albán állam elleni bűncselekmény elkövetése miatt. Az utolsó negyedszázadban Montenegróban bűncselekmény miatt összesen hét montenegrót végeztünk ki. Szerbiában pedig tizenöt embert súlyos büntettek miatt. (Egy gyilkosság, négy rablás, a tíz bűncselekmény a hadró ellen.) Juliusban nem voltak kivégzések.

— A női kereskedelmi szaktanfolyamban párhuzamos osztály nyílt meg. Jelentkezhetni a fú felső kereskedelmi iskola igazgatói irodájában naponként délután 3—4-ig. 4605

— Halálozás. Ozevgy Reich B. Károlyné született Funkestein Vilma, életének 64. évében augusztus 28-án elhalt. Az elhalt hűtőtemető folyó hó 30-án délelőtt 10 órakor fogják az Andrássy-tér 15. számú házból az izraelita sírkertbe kísérni. Halálát gyermekei kivül vejei, menyé, testvérei, unokái és dédunokája gyászolják.

— Hogy céloz a muszka. Gilió, az ismert utolvas vitéz huszárkapitány mesélte el egy este a Fehér Kereszt asztalánál a következő jóízű huszártörténetet.

— Mi, leszállított huszárok, ugyancsak benne voltunk a tűzben. Meg kell vallanunk, hogy kegyetlenül szorongatott a muszka, de mi álltak a tüzet a nem nagyon engedünk a tüzörnek. Egyszer csak jön a parancs: előre rukkoltok! Ez úgy történik, hogy a rajvonal felugrik, előresszalad néhány lépést, aztán lehajol a vája a következő előugrást. Az én vonalamban hárman voltunk tisztok, negyediknek melléttünk lohott Miksa, a kutyamódom, egyben hű bajtársam. Miskánál nem volt fegyver, ellenben volt három füveg jó egri vöröshor, mert tudtuk, hogy nem utolsó dolog az, ha a tűzben megszomjazik az ember a kéznél találja a szíverősítő frissítőt. Amint ott fekszünk, hátraszólítam: Miska add csak ide az egyik füveget!

Kégyetlen meleg volt, jót húztam az üvegéből, jól is esett, aztán odanyújtottam két bajtársamnak. Bizony nem maradt abban az üvegben egy korty ital sem. Jött az új parancs: Előre rukkoltok! Mentünk, fekhadtunk, ugrottunk, fekhadtunk, amíg végre két óra múlva kivertük az ellenséget a faluból. Magtöröltem izzadt homlokomat, s hátra szólítottam Miskának:

— Add csak ide fiam azt a két füveget. Most ugyancsak jól fog esni az áldomás!

Miska rám nézett, megvakarta a fejét, aztán haptákba próbálta vágni magát, amely művelet azonban nagy nehézségekkel járt. Vitéz kapitány urak jelentem alásan, az a gazember muszka ránd a két füveget kilötte a kezemből — szólt — miközben úgy tántorgott, mintha nagyon keresné az elvesztett egyensúlyt.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi izr. fiúiskola szükség tartalék kórház sebesültjei részére a rendes havi uzsonna pénzekkel hozzájárulóknak, valamint Bing Ede bornagykereskedő 12 üveg borral és Domány József bornagykereskedő 10 üveg borral voltak szívesek hozzájárulni a király születés napján, amiért úgy az uzsonnapénzekkel hozzájárulóknak, mint az adományozó bornagykereskedőknek hála köszönetet mond a sebesültek nevében az izr. fiúiskola szükség tart. kórház vezetője. 4604

— Házvétel. Bing János aradi bornagykereskedő megvette Tömör János aradi földbirtokos Feriánd-utcai házat százötven ezer koronáért.

— Az apostol — az Apollóban. Petőfi Sándor drámai költeményét stílusosan dolgozta fel a magyar kinematográfia. Az irodalmi filmet szardán és csütörtökön mutatja be az Apolló-színház. 3

— A szülők az iskolai beiratás alkalmával ne mulasszák el felkeresni Fischer Nagyruházát Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt, ahol az internátusok által előírt összes szükségeslet cikkek a legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban szerezték be az iskolás gyermekek részére. Különösen nagy választékban vannak raktáron: iskolatáskák, fehérneműk, kalapok, sapkák, esernyők, nyakkendők, harisnyák és még ezerféle más cikkekben. 4578

— Könyvtárakat vesz Kerpel. 3547

TANÜGY.

(—) Beiratások a középiskolákban. — A javítóvizsgálatok és a magánvizsgálatok irásbeli része szeptember 7-án, csütörtökön reggel 9 órakor fog megtartatni, szeptember 9-én pedig a pótló és felvételi vizsgálatok, valamint a magánvizsgálatok irásbeli része reggel 8 órától a Lyceum épületében. A beiratások szeptember hó 11., 12. és 13. napján, hétfőn, kedden és szerdán történnék a Lyceum épületben, az igazgatók irodájában, a tanulónak legutóbb kapott iskolai bizonyítványa alapján délelőtt 8 órától délután 1 óráig. — Az aradi árkadi felső leányiskolában a felvételi-, javító-, pótló- és különbözeti vizsgálatok szeptember hó 9-én délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig (Széchenyi-utca 3. szám) tartatnak. A beiratások szeptember hó 11., 12. és 13-án délelőtt 9—12-ig az igazgató lakásán (Erzsébet királyné körút, 12. sz. I. em.) lesznek. — A községi polgári leány és polgári fiúiskolákban az 1916—17-ik évi vonatkozású beiratások f. évi szeptember hó 11., 12., 13. és 14-én eszkezelhetnek, a tanítás pedig szeptember hó 15-én kezdődik. Az elemi iskolákban a beiratások szeptember 1., 2. és 4-én lesznek, a rendszeres tanítás szeptember hó 6-án kezdődik. A polgári iskolákban a javító-, felvételi- és különbözeti vizsgák a községi iskolaszék által megállapított időben f. évi augusztus hó 31-én, szeptember hó 1-én, 2-án és 4-én tartatnak meg. — Az Arad városi (fú) Felsőkereskedelmi iskolában a felülvizsgáló bizottság határozatából kifolyólag az előadások október elején kezdődnek. A javító és érettségi vizsgák idejét később közli az igazgatóság.

(—) Beiratások. Az aradi izr. hitközség által fenntartott elemi népiskolába a beiratások az 1916—17 tanévre f. é. szeptember hó 1., 3. és 4-én d. e. 9—12 és d. u. 3—5 óráig községi I. em. tanácsstermben fognak eszkezeltetni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

A Kereskedelmi Bank félévi mérlege.

A Posti Magyar Kereskedelmi Bank szombaton hozta nyilvánosságra az idei üzletév első féléstendőjének nyereség- és veszteségkimutatását, amely — a teherfölteket levonva — 7.912.947 02 korona tiszta nyereséggel zárult, ami az 1915-iki félévi haszonnal szemben 272.482 42 korona nyereségtöbbletet jelent. Hozzászámítva a múlt évről áthozott nyereségfelesleget, az első félév összeredménye 9.966.238 32 koronára rug. Már magában véve ez a tény is niabb dokumentuma az intézet folytonos, erőteljes növekedésének. Az idei félév forgalma 11.5 milliárdról 18 milliárdra emelkedett, a betétek összhalománya pedig 902 millió koronára szökött fel.

Jövedelmek: Nyereségáthozat az előző évről 2.553.291 korona 30 fillér, ebből levonandó: A tüdőbeteg katonák szanatóriuma javára kifizetett adomány 500 000 korona. Marad: 2.053 291 korona 30 fillér (—415.263 69). Tiszta kamattövedelem 7.001.183 korona 89 fillér (+ 74.642 48). A banképületek jövedelme 128.879 korona 76 fillér (—43.56). Nyereség a jelzálog és községi kölcsön üzletből 1.165.388 korona 52 fillér (+19.848.20). Különléle jutalékok 898.188 korona 53 fillér (+ 111.088.72). Nyereség külföldi váltókon és pénzmeneken 284.724 korona 71 fillér (—25.777.71). Nyereség értékpapírokon és syndicátusokon 600.022 korona 52 fillér (+492.787.98). Különléle nyereségek 487.254

Korona 62 Hár (+75.841.38). Válgószámlák, fiókszámlák és a kammanditok nyeresége: 828.400 korona 68 Hár (+24.928.33). Ugyanazon 12.947.388 korona 38 Hár (+858.047.18). — Terhek: Az ügyvezető igazgatóság, a hitelintézetek és a szolgák fizetése 1.482.853 korona 91 Hár (+142.079.81). Költségek és adók 1.088.481 korona 34 Hár (+203.800.67). Adakozás a háború ellátására és a háború által okozott viadások 444.581 korona 77 Hár (+344.265.06). Leírások különféle követelésekkel 20.778 korona 04 Hár (-189.316.64). Összesen 2.981.036 korona 06 Hár (+500.828.40).

— Bankfuzió. Az Első Aradszentmártoni Takarékpénztár r.-t. vasárnap tartott rendkívüli közgyűlést elhatározta az Aradi Kereskedelmi Bank r.-t.-ba való beolvadást arról, hogy az Aradi Kereskedelmi Bank r.-t. Aradszentmártonban fiókot tartozik nyitni. Az Aradi Kereskedelmi Bank r.-t. szeptember hó 14-én tart rendkívüli közgyűlést, amelyen ugyancsak kimondja az Első Aradszentmártoni Takarékpénztár r.-t.-gal való egyesítést a egyben feladott részvénybővíti 500.000 koronával olykép, hogy 150.000 K. az Első Aradszentmártoni Takarékpénztár részvényeseinek biztosított a 350.000 koronát pedig régi részvényeseinek ajánlat. Az Aradi Kereskedelmi Bank r.-t.

össen természetesen 1.650.000 K. alapítás és tartás költségével, továbbá két és fél millió koronát betétet fog rendelkezni. Az Aradi Kereskedelmi Bank r.-t. egyben beolvadása az egyesítésbe az Első Aradszentmártoni Takarékpénztár elnökét, Holó Adám dr. sém. keth. plébánost.

A szerkesztővel felel:
Munkácsy Endre távollétében:
Stauber József.

NYILTER.

(Az országos és helyi közéleti és politikai hírekről és eseményekről.)

Pro patria!

A 33. gyalogezred tisztikara mélyen elmemorodva jelenti, hogy szeretett bajtársunk

Jerusalem Tódor

tart. kapitány,

a harcok során szerzett súlyos sebeitől 1916. évi augusztus 21-én elhunyt.

A derék kötelességtudó katonának, a becsült és szeretett bajtársnak emléket mind a katonai és polgári hatóságok állítanak.

Arad, 1916. augusztus hó.

A sa. és kir. 33. gyalogezred tisztikara.

4602

PRO PATRI

A 33. gyalogezred tisztikara mélyen elmemorodva jelenti, hogy szeretett bajtársunk

Kiss Antal és Manea Aurel

tart. hadnagy, tart. hadapród

1. évi augusztus hó 21-én, az északi harcok során királyért és hazáért hősi halált haltak.

A derék, kötelességtudó katonák, mindenkiől becsült és szeretett bajtársak emléket mindenkori kegyelettel fogjuk megőrizni.

Arad, 1916. augusztus hó.

A sa. és kir. 33. gyalogezred tisztikara.

4608

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen drága halottunk

Gruber László István

végkielégítésén megjelentek és koporsójára koszorút helyeztek, nemkülönben az aradi vendéglők ipartársulatának, az Első Aradi Betegsegélyező és Temetkezési Egyesületnek az imákolás számú megjelölése, melylyel fájdalmunkat enyhítették, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Arad, 1916. augusztus hó 28.

4595

A gyászoló Gruber család.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint New York, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em. egy a mostani kor igényeinek megfelelő fogászati műtőmet nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegségeket, oghuzás teljes érzéstelenítéssel (fogasztás után). Aranyhítek, aranykoronák, mindennemű kovácsok fogazatok, szájpadlás nélküli és légkamrával. Arany, ezüst, amlagán, porcellán és csemeti tűmések (plombák), mérsékelt díj-nyarban mellett készíttetnek. Becses partfogását kérve tisztelettel: Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. a. 8—12-ig, d. n. 2—7-ig. Václavok 24 órában belüli kiadást. 1271

Kétgéprendszerű

gőzekekészlet

KEHNA gyármányu,

kazánok egyenként 130, átmenetileg 200 indikált lóerő kiállításra, gőztulhevitővel, legújabb és legmodernebb gépek, 1917. évi tavaszi szállításra

eladó.

Komoly érdeklődők leveleit „Gőzeke” alatt továbbítja a kiadóhivatal.

Aradi waggongyár keres

magyar-német levelezőt,

ki mindkét nyelven perfect stenografát és gyakorlott gópirót. — Jelentkezhetnek nek, esetleg hadirokkantak is.

188—19.6. végreh. sz.

Arverési hirdetmény

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 192. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. bíróságnak 1916. évi 8754. és 3979. számú végzése következtében Dr. Párecz Béla ügyvéd által képviselt, Aradi polgári takarékpénztár javára, 598 korona a jár. erejéig 1916. évi április hó 28-án fogantatott kiadást végrehajtás útján le- és felülfoglatolt és 8960 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: cséplőgarnitúra, tehén, gazd. eszközök stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a kijelölt kir. járásbíróság 1916-ik évi V. 1500/8. számú végzése folytán 598 korona tökéletesítés, ennek végzésekre szánt kamattal, 2 1/2% váltóidő és eddig összesen 208 kor. 40 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Náda-ban leendő megtartására 1916. évi szept. hó 1. napjának d. a. 9 órája határidőül kiadatik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megfigyeléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében kézpénzfizetés mellett a legelőbbet igénynek, szükség esetén becsúson alul le- és felülfoglatottnak és azokra kiadatik.

Amennyiben az elővezetendő ingóságokat mások is le- és felülfoglatottnak és azokra kiadatik.

4716—916. végreh. sz.

Tölgy rönkö eladás.

A lugosi m. kir. erdőgazgatóság vasúti faraktáraiban készítésű 190.14 m³ tölgy rönkök sárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenyárgyaláson két árverési csoportban eladottnak. Ajánlatok 1916. évi szeptember hó 14-én délután 2 óráig a lugosi m. kir. erdőgazgatóságnál nyújtandók be, hol azok a következő napon délután 2 óráig nyilvánosan bontattnak fel.

Az eladást felkötött és egyéb részletek adottnak a lugosi m. kir. erdőgazgatóságnál szerezhetők be.

Lugos, 1916. évi augusztus hó 25-én.

logot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Kijelölés, 1916. évi aug. hó 18. napján.

Balassa,

4595

M. bírósági végrehajtó

Egy üveg legújabbabb

ecet-eszencia,

mely 27, liter keményes lú sáztali-ecet készí. eszére olgandó, 1 korona

Hanzu Nestor

drogeria és háztart.-üzletében, Arad.

Csemege szilvák

fél érett és érett állapotban,

5 és 10 kilós kosarakban 4, illetve 7.00 korona árban, az országos előzetes bekiadása mellett szállít.

Weiszberger Sándor utóda

gyümölcs-gazdasága

Honcát, Telefon Honcát 7. Meg. rendelősek, intézőndők.

Körösvölgyi Pálinkaraktár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

ECETSAV

Garantált 66% vegyileg tiszta, étkezési célokra prima svéd áru 580 grammos üvegekben 25 üveg ládánként, próba üveg 580 gram-

mos, mely megfelel 20 liter kellemes ízű asztali ecet készítéséhez, küld utánvét mellett. Szállítási határidő 2—3 nap.

Beck Testvérek

Arad, Teleky-utca 15. szám. Saját ház. 459

Apró hirdetések.

Ingatlan.

Egy új adómentes ház eladó. Péter-u. 2-b. 4556

Oktatás.

Francia nyelvmesternő keresek. Ajánlatokat „Francia” jellegű a kiadóhivatalba kérek. 4590

Úrleányok

oktatását a szabás- és varrásban, szeptember 1-én ismét megkezdem. Jelentkezhetni d. a. 10—12-ig. Tabakovits Juszina Kalvin János-utca 6 sz. 4594

Zongora oktatás

mérsékelt díjazásért, kezdőknek és haladóknak. Cím a kiadóban. 4599

Körök, szakoktatás.

(Felnőttek számára.) Könyvitel. Gyorsírás. Gép- és helyesírás. Köresk. számtan. Gyakorlati alapon, alapos oktatás. Díjtalan állásfoglalás. Beiratkozások azept. 4-ig. Engel, Lázár Vilmos-u. 2. 3836

Izr. Fluninternátus Arad,

Chorin Aron-utca 1. Felvezet bentlakó rendszer és magántanulók. Blökészít felelősséggel összevont magánvizsgálatokra is. Prospektust készséggel küld. 3981

Nagy tanítónő elvállal elemi,

polgári és felső leányiskolai magántanulók. A német nyelv alapos oktatását is vállalja. Andrassy tér 7., I. em., 6. 4448

Üzletek.

Andrassy-tér 5. szám

alatt egy nagy üzlethelyiség kiadó. Bővebbet Szabadság-tér 4. szám. (Dohánytőzsdé.) 4499

Andrassy-tér 8 sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzlet célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmeztérnél.

Külföldi.

A drága vanillia

teljesen pótolja a pompás zamatu Vanillon, egy zacskó ára 10 fillér. Cukrászoknak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Szörmek,

ruhaneműk, szőnyegek megóvására ajánlunk molykeverőket 40 és 60 filléres csomagokban. Legfinomabb resublimált Naftalin különként 1 kor. 30 fillér. Rovarpör szóró dobozban 20, bádogdobozban 30 és 60, üvegekben 30 és 60 fillér. Patschulilevelet különként 3-50 K. Földes gyógyszerár, Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszerár, Bathányi-utca. 12

Hehs Vasas chinabera.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárius fertőzések és minden infekcióból eredő meg-betegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2-60 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Tüzifa

waggontételekben kapható:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,

Lloyd-palota.

Telefon 651. 4216

Keresek megvételre

használt, jó állapotban levő 2-3 bőr vagy moket

totelt,

hozzállító dohányzó-asztallal. Cím a kiadóhivatalban. 4588

Zongora-oktatást

nyerhetnek kezdők akadémiai módszer szerint, legutányosabb ár mellett.

Cím a kiadóhivatalban. 3978

Aranyat és

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad 693

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér. Telefon 994.

Rum-likör

essentiák és kompozitók

Kocsikenőcs,

Svédgyufa

Pótkávékban

Állandó raktár

Szemző Armin

áruügynökségénél, Arad. 422

Interurbán telefon 592. szám

Megérkeztek a legújabbban felelt

Columbia

lemezek.

Gyóni Géza: Csak egy éjszakára küldjétek el őket!... Ha majd egyszer mindenki visszajön... A testamentum. Ide banda. Daru madár ha elszállsz dél felé... Rózsai néni... Ott, ott... A dalokat Király Ernő énekl. Kapható kizárólag

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 5-6.

TÜZIFA

waggontételekben, ölszáma felfűrészelve

jutányosan kapható

AUFRICHT MIKSA

fakereskedésében

Arad, Kossuth-utca sarok ó-tető előtt. 441

Ugyanott forgács olesón eladó

Burgonya nagy kivitelű üzlet Aradon!

Felhívom a burgonyakereskedő urakat, Vörös Kereszt kórházakat, katonai élelmiszeri raktárakat, hogy waggontételekben és kicsinyben jó, egészséges

uj rózsaburgonya

most érkezett, métermázsánként 28 koronáért, waggonszáma 100 métermázsára 2400 koronáért nálam naponta kapható. Továbbá ha

zöldfőzeléket,

vagy bármily

gyümölcsöt

ohajtanak venni, forduljanak bizalommal hozzám.

Egyben felhívom a n. 6. közönség figyelmét gazdasági és gyümölcsösösaimra, melyeket a legolcsóbb napi áron adok el. — Zöldfőzeléket és gyümölcsöt legmagasabb áron vásárlók. Minden esütőtől és pénteken friss hal. Vidéki megbízások legpontosabban eszközöltemek.

Luttwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 871

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. 6. közönséget, hogy raktárunkon tiszta anyagból készült férfi, női és gyermek-cipőket nagy választékban tartunk, valamint talpalásokat és borításokat mérsékelt árban készítünk. Mérték utáni rendelések elfogadtnak.

Kiváló tisztelettel 8855

Aradi cipészek termelő szövetkezete.

184—1916. vég. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1916. évi 4749. sz. végzése következtében Dr. Parecz Béla ügyvéd által képviselt Aradi polgári takptár javára 260 kor. s jár. erejéig 1916. évi június hó 9-én foganatosított kielégítési

végrehajtás után le- és felül-foglalt és 1600 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ló, sertés, igaz kocsi, eke stb. nyilvános árveresen eladtnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbírósa 1916. évi V. 1977. számú végzése folytán 260 kor. tőkekövetelés, ennek 1915. évi március hó 20. napjától járó 6% kamata, 1/8% váltódj és eddig összesen 144 kor. 21 fillérben bírósági már megállapított költségek erejéig, Nadabon leendő megtartására 1916. évi augusztus hó 31-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kinteztik és ahhoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvény-cikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1916. évi aug. hó 18. napján. Balassa, ktr. bír. végrehajtó. 4584

Uj! Korona szappanpor! Uj!

Nem kell többé szappan! Nem kell szóda! Nem kell lugkó, a ruhát kiméli, vegyileg tisztít és hófehérre mos a hírneves szaktekintélyek által elismert és kipróbált

Korona szappanpor.

Egy csomag ára 1 korona. 4260 Kapható az aradi raktárban:

Fekete Jakabnál

Arad, Forray-u. 5. sz. alatti üzletében. Pénzt, időt és ruhát kiméli!!

Gépolajak,

Gépfaggyu,

Kocsikenőcs,

Kőolaj,

Szappan,

Gyertya,

Gyufa,

Szóda,

Keményítő,

Raffia

Állandó nagy raktár.

Hubert József

Arad, Szabadság-tér.

Telefon 262. sz. 4262

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelölendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vételnek fel.

Levelezés.

„Szeretettel”

levele van, vitesse el még ma. 4601

Szemerné Leány.

Két utóbbi levelét is megkaptam, — a közeli viszonylások ezerszer csökölöm azt az aggodalmás, szépséges édes arcát. 4:79

Eladás.

Két vagy három diákot

teljes ellátásra vállal jobb íz család, kiket kereskedelmi tanulóknak kiadnak. Cím a kiadóban. 4589

2-3 középiskolai tanuló

teljes ellátással felvételt intelligens családnál. Popovics Teofil, Urban Iván-utca 12. 4593

2-3 kisebb,

loviseletű fiú vagy leány tanuló teljes ellátásra vállalkozó tanítónál. Cím a kiadóhivatalban. 4588

Jó családból

való polgári leányt vagy fiút teljes ellátásra vállalkozó tanítónál. Deák Ferenc-utca 80. B. d. 4574

Egy vagy két

középiskolai tanuló teljes ellátást és tanítási felügyeletet (correspondens) nyer uti családnál. havi 120 koronáért. B. d. 4574

Több iskolás leány

teljes ellátásra felvételt. olcsó árak mellett. Szakál Sándor, Aranykő-utca 24. szám. 4553

Alkalmazást nyer.

Hagyatékkezelő

kerestett, helyi cégek. Cím a kiadóhivatalban. 4587

A tévradí

körjegyzésnél három iróki állás van üresedésben. Kettőnek javadalma 1800—1800, egynek évi 1200 korona fizetése. Járta férfi vagy nő, ajánlatát Körjegyzőnek Tétvárad. 45:3

Szakképzett

fűszer- és csomagolókereskedő segédet, azonnali belépésre keresek. Babcsányi Ferenc, Temesvár. 45:9

Hosszabb gyakorlatú bíró

fűszerkereskedő segédet keres azonnali belépésre Nagy Farkas, Arad. 4588

Hadmester

fűszer- és festékesüzemében járta segéd, azonnali felvételt. Cím a kiadóban. 4455

Szakképzett,

30—35 év körüli, ki évan, jó bizonyítványokkal rendelkezők, uti háznál szeptember 1-re alkalmazást nyer. Cím a kiadóban. 2897

Alkalmazást keres.

Hadba vonult neje

kereskedelmi képzettséggel, megfelelő iróai alkalmazást keres. Esetleg életrajzi a nőnek nagykereskedésbe. Hasonló minőségben alkalmazva volt. Cím a kiadóhivatalban. 6500

Könyvelő,

levelezésben és gépirásban teljes jártassággal, önálló, megbízható munkatárs, több évi gyakorlatú, azonnali állást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4001

Eine deutsche

Gesellschafterin bittet um eine Stelle einer Älteren Dame bis 1. September. Adresse in der Administration. 4582

Középkeresetű

háztartásnál állást keres idősebb urhoz, esetleg vidékre is. Dombel Mariánka, London-szálló, Arad. 4600

Kiadó lakás.

Nagy Sándor-utca 7. sz.

alatt kiadó egy modern 3 szobás I. emeleti lakás november 1-re. Bővebbet a háztartásnyelénél. 4323

Modern

3 szobás lakás, fürdőszobával november, esetleg már szeptember 1-re kiadó. Kasza-utca 6—7. 4480

Azonnali kiadó

Petőfi-utca 10 számú (a színház, gimnázium, város-háza közelében) teljesen modern házban egy utcai 4 szobás, továbbá egy udvari 3 szobás lakás, mindkettő felszerelve a legkényelmesebb mellékkel. Bővebbet a háztartásnyelénél. 844

Vétel és eladás

Egy jókarban levő

kerékpár eladó. Lengyel Testvérek, Andrássy-tér 15. 4586

Egy jókarban levő

sötét ebédlő-zsebrény, s egy világos hálószobabútor, megvételre kerestük. Cím a kiadóhivatalban. 4:91

Eladó

egy kisebb 1 kosaru és egy kisebb 2 kosaru borpré és 3 taposókád Goldschmidt Sándor Pécska-ut 23. sz. szőlőjében. 4596

Keresek

egy teljes jókarban levő használt rövid zongorát megvételre, lehetőleg kereszthúros. Cím a kiadóhivatalban. 4539

Baromfi-élen

biztos szer egyedül kapható Wajdits gyógy-szertárban, Ferenc-téri kórházzal szemben. Üvegje 1 kor. 80 fillér, nagy üveg 3 kor. 27:22

Gazdáknek

buzapácoláshoz 160 kg. Ia. rézgálic, ezenkívül 50 kg. elsőrendű házi szappan eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4:23

Tábori debek,

levelező-lapok, levelek és papíráruk nagy-nagyban és kicsiben jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papírkereskedésében és könyvnyomdájában Arad, Szabadságtér 1. Telefon 308 6:1

Új butorhitel!

Butorok a legjobban kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön, és részlet-fizetésre szállítók Garai Károly bel. cég utóüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 391

Vessék

a legmarasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Ignác, Szt. Pál-utca 12. 29

Egy alig használt egyenáramú

2½ lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Eladó szikvizgyár.

Teljesen felszerelve, bővítésre kész, azonnali eladó. Kocsis Antónia, Déva, Deák Ferenc-utca. 4546

Kittentő minőségű rézszabványt waggonszámra és kisebb mennyiségben jutányos árban szállítók. Groz Jenő, Szabadságtér 12. 4560

Tűzifa-eladás.

Az Acsev. alvái erdőüzlete megkezdte tűzifatermékeinek eladását. Selejtmentes bükkszárs és dorongfa, waggonteleken megrendelhető az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak erdőüzleténél. Arad, József főherceg-ut 23. Köldönt. 4566

Meghívó.

Az Aradi Kereskedelmi Bank r.-t.

1. évi szeptember hó 14-én

saját helységében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényeseket ezennel meghívja

az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Határozathozatal az Első Aradszentmártoni Takarékpénztár r.-t.-gal való egyesülés tárgyában.
2. Igazgatósági javaslat az alaptőkének 1.000.000 koronáról 1.500.000 koronára való felemelése iránt, s ennek megfelelően az alapszabályok módosítása.
3. Egy igazgatósági tagnak 1 évre és egy felügyelő-bizottsági tag 2 évre való megválasztása.
4. Választmány kiegészítése.
5. Meghatalmazás az igazgatóság részére, hogy az egyesülés és a részvénytőke felemelése körül szükséges intézkedéseket tegyen és az alapszabályok módosítását a cégbiróságnál bevezettesse, továbbá, hogy a cégbiróság részéről megnyilatkozó esetleges pótlásokat és intézkedéseket saját hatáskörében tegyen.

4592